

Kaupunkiympäristön toimialan toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti 2025

Toiminnan kuvaus	3
Vuoden 2025 määrärahat.....	3
Vuoden 2025 painopisteet ja tavoitteet.....	6
Sitovat tavoitteet.....	7
Toiminnan tavoitteet	12
3 10 01 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut.....	25
3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen	29
3 10 03 Asuntotuotanto	31
3 10 04 HSL- ja HSY kuntayhtymien maksuosuudet.....	32
3 10 06 Tuki HKL -liikelaitokselle.....	33
3 10 07 Infrakorvaus HSL:ltä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle	33
3 10 08 Palvelut ja luvat	35
3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito	38
Tuottavuuden kehittäminen toimialalla	40
Henkilöstö.....	41
Talousarviovuoden tavoitteisiin, palvelutuotantoon sekä muuhun toimintaan liittyvät merkittävät riskit.....	42
Investoinnit	44
800 Tietokoneohjelmistot	44
801 Kiinteä omaisuus	44
802 Rakennukset	46
803 Kadut ja liikenneväylät.....	48
804 Puistot ja liikunta-alueet	52
805 Irtaimen omaisuuden perushankinta	53
806 Arvopaperit.....	54
807 Muu pääomatalous.....	54
808 Projektialueiden infrarakentaminen, Khn käytettäväksi	55
809 Kaupunkiuudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	58
810 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	60

Toiminnan kuvaus

Kaupunkiympäristön toimiala palvelee kaikkia helsinkiläisiä ja täällä vierailevia sekä kaupungissa toimivia yrityksiä huolehtimalla toimivan ja viihtyisän kaupungin suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta n. 1 800 työntekijän voimin.

Kaupunkiympäristön toimiala toimii kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: rakennusten ja yleisten alueiden jaosto sekä ympäristö- ja lupa- jaosto.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä kaupunkiympäristön palveluista. Toimiala jakaantuu kolmeen palvelukokonaisuuteen sekä toimialan yhteisiin palveluihin: Maankäyttö ja kaupunkirakenne (Maka) luo toimintaedellytyksiä kaupunkiympäristön ja maankäytön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja kaupungin viihtyisyydelle. Palvelut ja luvat (Palu) tuottaa kaupunkiympäristön palveluita. Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) vastaa kaupunkiympäristön yleisten alueiden ja rakennusten rakentamisesta ja käytettävyydestä, tilojen vuokraamisesta sekä asuntotuotannosta. Toimialan yhteiset palvelut (Yhpa) vastaa toimialalla keskitetysti hoidettavien yhteisten palvelujen järjestämisestä.

Vuoden 2025 määrärahat

Kaikki toimialan TA-kohdat yhteensä

Kaupunkiympäristön toimiala	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	1 219 078	1 298 603	1 325 925	1 325 925	1 326 251
Menot	931 572	1 004 334	1 073 299	1 087 464	1 087 790
Toimintakate	287 506	294 269	252 626	238 461	238 461

Keskeisimmät muutokset tuloissa ja menoissa suhteessa vuoteen 2024

- Kaupunkitasoinen toimintamenojen vastuuperiaatteen mukainen kasvu 3,1 %
- Palkankorotukset 3,6 %
- Kirjanpidon ohjeistuksen perusteella tehty investointimenojen siirto käyttötalouteen yhteensä 20,5 miljoonaa euroa
- Maanmyynnin sekä rakennusten ja osakkeiden luovutusvoittojen määrän lasku jatkuu
- Vuokratulojen indeksikorotus 2,2 %
- Kokonaisvastuu Kallioväestönsuojista siirtyy kaupunginkanslialle ja kasvattaa vuokratuottoja 25 miljoonalla eurolla
- Asuntotuotannossa uudis- ja peruskorjaushankkeiden määrä vähenee ja vaikuttaa tuloihin laskevasti
- Työsuhdeasuntojen vuokrauksen päättyminen vuoden 2025 aikana

Kuvaus keskeisistä muutoksista ltk-ehdotus vs. valtuuston hyväksymä talousarvio

Lautakunnan talousarvioesitykseen nähden kaupunginhallituksen yhteensovitetussa esityksessä talousarvion kohdan 31003 Asuntotuotanto toimintakatetavoitetta sopeutettiin 1,5 miljoonalla eurolla. Lautakunnan ehdotus toimintakatetavoitteeksi oli -10,6 miljoonaa euroa, jolloin sopeutusten myötä toimintakate tavoite on -9,1 miljoonaa euroa.

Investointien osalta yhteensovitetun laskelman myötä talousarviokohdan 80003 tietokoneohjelmistot esitettyä 6,5 miljoonan euron määrärahaa sopeutettiin 0,5 miljoonalla eurolla 6,0 miljoonaan euroon ja 80503 irtaimen omaisuuden perushankinnan määräraha sopeutettiin 0,15 miljoonalla eurolla 0,35 miljoonaan euroon. 808 projektialueiden infrarakentamisen määrärahaa sopeutettiin 3,2 miljoonalla eurolla, ollen yhteensovitetussa laskelmassa 144,6 miljoonaa euroa.

Lautakunnan käsittelemien talousarvion toimenpiteiden osalta valtuuston hyväksymään talousarvioon tehtiin seuraavia tarkennuksia:

- Käynnistetään kahden uuden vetovoimaisen teemaleikkipuiston suunnittelu: yhden keskusta-alueelle keskustan vetovoiman nostamiseksi ja toisen yhdelle Helsingin esikaupunkialueelle. Suunnittelu tehdään laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä ja ulkoisten kumppanien kanssa
- Etsitään tapa mattolaitureiden säilyttämiseen ja ympärivuotiseen käyttöön
- Tehostetaan yleisten ranta-alueiden (sekä kymppin että kuvan hallinnoimat alueet) kunnossapitoa mm. nopeuttamalla hylättyjen veneiden poistoa
- Edistetään sähköisen- ja miehittämättömän ilmailun edellytyksiä Helsingin kaupunki-ilmatilassa erityisesti elinkeinoelämän näkökulma huomioiden käynnissä olevan hankkeen puitteissa
- Viedään eteenpäin Käpylän urheilupuiston kokonaisuudistuksen suunnittelua ja toteutusta. Tavoitteena on saada alue nykyistä tehokkaampaan käyttöön liikunnalle ja mahdollistaa alueella myös suurten tapahtumien järjestäminen
- Varmistetaan yritysten toimintaedellytykset keskusta-alueella hyödyntäen käynnissä olevat prosessit

Lautakunnan talousarvioesitykseen nähden valtuuston hyväksymässä talousarviossa tehtiin toimintakululisäyksiä kaikkiaan 4,6 miljoonalla eurolla.

31001 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut:

- 0,4 miljoonaa euroa sisältäen Ilmala-MAL-selvitys, selvitetään perusteellisesti millä edellytyksillä voitaisiin mahdollistaa keskustan huoltotunnelin käyttöä myös läpiajoväylänä, hulevesien hallinnan kehittäminen ja merellinen strategia

31009 Yleisten alueiden kunnossapito:

- 0,1 miljoonaa euroa puotalkkaritoimintaan
- 0,9 miljoonaa euroa ydinkeskustan kesäkauden viihtyisyyden parantamiseksi
- 1,4 miljoonaa euroa talvikunnossapidon laatutason nostamiseksi
- 1,6 miljoonaa euroa viranomaisten lumen käsittelyyn asettamien lisäreunaehto- jen toteuttamiseen

- 0,2 miljoonaa euroa koiraystävällisten talvikunnossapitoaineiden käytön edistämiseksi

31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

- HSL:n maksuosuus nousi lautakunnan esityksestä +11,04 miljoonalla eurolla

Tuottavuutta parantavina toimenpiteinä tehdään selvitys Hekan liiketilojen vuokrauksen organisoinnin mallista, uudistetaan pysäköintiratkaisujen ohjausta käynnissä olevan kokeilun jatkotyönä Hakamäentien eteläpuolella ja Pasilassa sekä laajennetaan tulostavoitteellista urakka- ja palkkiomallin käyttöä.

Vuoden 2025 painopisteet ja tavoitteet

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan painopisteitä vuonna 2025 ovat:

- **Helsingin kaupungin kasvu- ja asuntotuotantotavoitteiden saavuttaminen lähiluonto huomioiden**
Asuinalueiden kehittäminen ja viihtyisyyden parantaminen lisäävät kaupunkilaisten elämänlaatua. Kaupunkiympäristön toimialalla investoidaan kaupungin kasvuun sekä toimivan ja viihtyisän kaupungin turvaamiseen. Niin suuret kuin pienemmätkin liikennehankkeet sekä katuinvestoinnit ovat kasvun kannalta keskeisiä. Lisäksi korjataan kaupungin omistamia tiloja sekä rakennutetaan uusia tiloja toimitilastrategian ja palveluverkkosuunnittelun periaatteiden mukaisesti. Puisto- ja liikuntapaikkainvestoinnit sekä alueiden käyttöä vastaava kunnossapito mahdollistavat kaupunkilaisille viihtyisän ja aktiivisen elämän. Lähiluonnon turvaamiseen liittyy kaupunkivihreän säilyttäminen ja lisääminen, sekä sen saavutettavuuden varmistaminen. Toimiala vakiinnuttaa käytäntöjä lähiluonnon turvaamiseksi ja kehittää kokonaisuuden mittaamista.
- **Energiatehokkuuden parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sekä kiertotalouden vahvistaminen**
Rakennuksissa ja yleisillä alueilla tehtävillä energiatehokkuustoimenpiteillä vähennetään sähköenergian käyttöä. Vähäpäästöistä liikennettä edistävillä liikenneratkaistuilla vähennetään fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Molemmat toimet vähentävät kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä. Rakentamisen kiertotaloutta vahvistetaan, mikä säästää luonnonvaroja ja vähentää uusien tuotteiden valmistamisesta syntyviä päästöjä ja jätettä.
- **Asiakas- ja kaupunkilaiskokemuksen parantaminen**
Kaupunkilaisille tuotetaan erilaisia viranomais- ja muita palveluita entistä tehokkaammin ja sujuvammin digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen. Tavoitellaan sitä, että kaupunkilais- ja asiakaskokemus paranee ja asiakkaiden palautteeseen vastataan aiempaa nopeammin. Toiminnan erilaisia vaikutuksia seurataan muun muassa kaupungin asukkaille kohdennettujen kyselyiden avulla.
- **Segregaation ehkäisy**
Kaupunkiuudistusalueiden ja kaupunkiuudistusalueiden kaltaisten alueiden viihtyisyyteen ja vihreyteen kohdennetaan lisää investointeja. Lisäksi investoidaan toimenpiteisiin, joilla kaupunkitilassa koettua turvallisuuden tunnetta voidaan parantaa. Kunnossapitoon ja siisteyteen panostetaan erityisesti asemanseuduilla sekä päiväkotien ja koulujen lähistöllä. Aktivoidaan tyhjänä olevien kiinteistöjen liiketilojen käyttöä ja jatketaan placemaking toimintaa. Kaavoitetaan monimuotoista täydennysrakentamista ja parannetaan liikenneyhteyksiä. Kaupunkiuudistusalueiden lisäksi torjutaan segregaatiota laajasti koko kaupungissa esimerkiksi ohjaamalla sosiaalista asuntotuotantoa erilaisille alueille.

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Selite
Tavoite	Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät, energiatehokkuus paranee ja kiertotalous vahvistuu
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Henkilöautoliikenteen kulkutapaosuus (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	21
Mittarin 1 tavoitearvo	pienempi kuin 21
Mittari 2	Laskennallinen kumulatiivinen sähkö- ja lämmitysenergi-ansäästö kaupungin tiloissa ja yleisillä alueilla (GWh)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 5,9
Mittari 3	Kaivuumaiden hyötykäyttöaste (%)
Mittarin 3 lähtöarvo	0
Mittarin 3 tavoitearvo	vähintään 30
Mittari 4	Asunto-osakeyhtiöiden energianeuvontakerrat (kpl)
Mittarin 4 lähtöarvo	150
Mittarin 4 tavoitearvo	vähintään 165
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan liikenteen päästövähennystoimenpiteet ja viedään ne päätöksentekoon sekä toteutukseen • Toteutetaan energiansäästötoimenpiteitä, uusiutuvaa energiaa ja muita päästövähennystoimenpiteitä sekä rakennushankkeissa että olemassa olevassa rakennuskannassa erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti • Parannetaan materiaalien hyötykäyttöä rakentamisessa erityisesti maamassojen kierrätyksellä • Yleisillä alueilla ulkovalaisimia vaihdetaan led-valaisimiin, mikä säästää ulkovalaistuksen sähkönkäyttöä merkittävästi • Kehitetään ja käytetään vähimmäisvaatimukset ylittäviä ympäristökriteereitä infrarakentamisen kilpailutuksissa • Laaditaan hiilijalanjälkilaskenta oman asuntotuotannon hankkeiden uudiskohteissa • Selvitetään kaupungin energiajärjestelmän maankäytöllisiä edellytyksiä sekä pienydinvoiman sijoituspaikoja • Tarkistetaan Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen

	<ul style="list-style-type: none">• Koordinoidaan kiertotalouden toimenpideohjelman toteutusta ja Helsingin liittymistä kansalliseen kiertotalouden green dealiin• Määritetään seuranta vastuullisten hankintojen työnjolle sekä tavoitteille ja seurannalle hankintojen tiedolla johtamisen järjestelmää varten• Toteutetaan energianeuvontaa taloyhtiöille• Jatketaan Malminkentän vähähiilisen esi- ja pohjarakentamisen kehitystyötä
--	---

Tavoitellaan kasvihuonekaasupäästöjen voimakasta vähenemistä kaupungin hiilineutraaliustavoitteen sekä Hiilineutraali Helsinki -ohjelman mukaisesti. Liikenteen päästöjen vähentäminen on ratkaisevan tärkeää hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi parannetaan kaupungin tilojen energiatehokkuutta sekä vahvistetaan kiertotaloutta kaupungin toiminnassa.

Sitova tavoite	Selite
Tavoite	Kaupunki kasvaa tasapainossa lähiluonnon kanssa
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Tarkistettuja asemakaavoja 400 000 k-m ² asumiseen kaupungin maalle vuoden aikana (3 vuoden liukuvana keskiarvona, k-m ²)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 400 000
Mittari 2	Kaupungin oman asuntotuotannon asuntorakentamisaloitukset (asuntoa, kpl)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 1 500
Mittari 3	Osuus asukkaista, joilla on alle 300 metriä lähivirkistysalueelle (%)
Mittari 3 lähtöarvo	98
Mittari 3 tavoitearvo	vähintään 98
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavoitetaan lähiluonto ja virkistysarvot huomioiden asunto-, toimitila- ja palvelurakentamista hyvälle sijainneille joukkoliikenteen äärelle ja monipuolistamaan nykyistä asuntorakennetta • Suunnitellaan, rakennetaan ja korjataan katuja ja puistoja tiivistyvän kaupungin tarpeisiin • Käynnistetään tontinluovutuskilpailuja vähintään 2 000 asuntoa vastaava määrä • Oman asuntotuotannon uudistuotannon asuntoaloituksilla pyritään varmistamaan kasvutavoitteiden edellytykset • Sujuvoitetaan rakennuslupaprosessia. • Valmistellaan ja esitellään Kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen luonnos • Valmistellaan merkittäviin asemakaavoihin ja kaavarunkoihin liittyviä hankeohjelmia tai yleissuunnitelmia, jotka varmistavat lähiluonnon ja kaupungin kasvun tasapainon saavuttamisen • Toteutetaan Ilmalan varikkoalueen kehittämisselvitys yhdessä valtion kanssa • Laaditaan yhteinen visio, toimintatavat ja ohjeet, joilla luontotiedon huomioiminen varmistetaan kunnossapidon, rakennuttamisen ja ulkopuolisten toimijoiden toimenpiteissä • Laaditaan Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma vuosille 2026–2029 • Selvitetään tapaa mattolaitureiden turvalliseen säilyttämiseen ja ympärivuotiseen käyttöön, sekä tehostetaan

	<p>yleisten ranta-alueiden kunnossapitoa mm. nopeuttamalla hylättyjen veneiden poistoa ja tehostamalla sopimusten valvontaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan Ilmalan ratapihan selvitykset yhdessä valtion kanssa • Aloitetaan kahden uuden teemaleikkipuiston suunnittelu, toinen keskustaan ja toinen kaupunki uudistusalueelle • Suunnitellaan yhdessä Kuvan kanssa Käpylän urheilupuiston kokonaisuudistusta • Toteutetaan kunnianhimoista hulevesisuunnittelua • Sähköisen- ja miehittämättömän ilmailun edellytysten parantaminen erityisesti elinkeinoelämän näkökulmasta
--	---

Kaupunkiympäristön toimiala varmistaa kaupunkitasolla päätettyjen kasvutavoitteiden toteutumisen kaavoituksen, yleisten alueiden laadukkaan kunnossapidon, toimivien palvelurakennusten toteuttamisen sekä kaupungin oman asuntotuotannon keinoin. Asunto- ja rakennusmarkkinoiden vaikeasta tilanteesta huolimatta kaupunki varautuu tilanteen normalisoitumiseen ja varmistaa, että Helsingissä on jatkossakin riittävät edellytykset asuntorakennushankkeille. On tärkeää varmistaa, että kasvu on kestävä, uudet ja vanhat tiivistyvät asuinalueet viihtyisiä ja asukkailla on riittävästi virkistysalueita lähellä kotia.

Sitova tavoite	Selite
Tavoite	Asiakas- ja kaupunkilaiskokemus paranee
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Kaupunkilaistyytyväisyysaste (asteikolla 1-5)
Mittari 1 lähtöarvo	3,27
Mittari 1 tavoitearvo	vähintään 3,4
Mittari 2	Asiointiasiakkaiden asiakastyytyväisyysaste (asteikolla 1-5)
Mittari 2 lähtöarvo	4,18
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 4,3
Strategian painopiste	Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Asiakas- ja kaupunkilaiskokemusdataa analysoidaan säännöllisesti ja hyödynnetään aktiivisesti johtamisessa ja kehittämisessä sekä ohjataan tehokkaasti urakoitsijoille, jotta mahdolliset vikatilanteet tulee korjattua nopeasti Katutöiden haittoja vähennetään erilaisilla toimenpiteillä ja kaupungin omien työmaiden väliaikaiset liikennejärjestelyt hoidetaan laadukkaasti Toimialalla asioivia kaupunkilaisia, yrityksiä ja yhteisöjä palvelemaan sujuvasti ja monikanavaisesti tavoitellen positiivista asiakaskokemusta ja kohtuullisia käsittelyaikoja Parannetaan ydinkeskustan kesäkauden viihtyisyyttä kunnossapidon keinoin Nostetaan talvikunnossapidon laatutasoa Selvitetään ja edistetään koiraystävällisten talvikunnossapitoainneiden käyttöä

Asiakas- ja kaupunkilaiskokemuksen parantaminen on toimialan pitkän aikavälin kehitystavoite. Toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa hyödynnetään entistä enemmän ja systemaattisemmin eri tietolähteitä ja kaupunkilaisilta saatua palautetta. On ensisijaista, että kaupunkilaisten luottamus toimialaan paranee, ja että kaupunkilaiset kokevat asuinalueidensa kehittyvän hyvään suuntaan.

Toiminnan tavoitteet

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Päiväkoti- ja koulurakennukset ovat terveellisiä ja mahdollistavat laadukkaan toiminnan
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Asiakkaiden kokemus koulujen ja päiväkotien toimivuudesta ja terveellisyydestä (asteikolla 1-5)
Mittarin 1 lähtöarvo	2,84
Mittarin 1 tavoitearvo	Vähintään 3,10
Mittari 2	Osuus koko kaupungin päiväkotien ja koulujen huoltopyynnöistä, joihin on vastattu alle 3 vuorokaudessa (%)
Mittari 2 lähtöarvo	80,11
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 84
Strategian painopiste	Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Huoltopyyntöihin reagoidaan nopeasti ja tehostetaan sopimusten mukaisen toiminnan valvontaa Varmennetaan terveydensuojelulain mukaisilla tarkastuksilla päiväkotien ja koulurakennusten terveellisten olosuhteiden toteutuminen

Helsingin kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on laadukas varhaiskasvatus, koulutus ja opetus. Kasvatus- ja opetustilojen tulee olla toimivia, jotta niissä voidaan toteuttaa laadukasta toimintaa. Päiväkotien ja koulujen sisäilmaongelmiin on reagoitu tehostetusti jo usean vuoden ajan, mutta edelleen on tärkeää varmistaa, että päiväkotien ja koulujen rakennukset ovat terveellisiä ja turvallisia sekä sisäilma laadukasta.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Luonnon monimuotoisuuden edellytykset vahvistuvat
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Uusien luonnonsuojelualueiden määrä (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 5
Mittari 2	Kaavoitetun viherpinta-alan nettolisäys (m ²)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	suurempi kuin 0
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Valmistellaan viisi uutta luonnonsuojelualuetta päätöksentekoon • Luontokadon pysäyttäminen on osa Helsingin ympäristönsuojelutavoitteita 2040, joita toteutetaan mm. luonnonsuojelun alueohjelman, LUMO-ohjelman, Itämerihaasteen ja Kestävä Kympp -työn avulla • Valmistellaan Helsingin ekologisen kompensaation malli päätöksentekoon vuodeksi 2026 • Kaupunkiluontoa kunnossapidetään luonnon monimuotoisuutta tukien, esimerkiksi nurmikoita muutetaan niityiksi ja lahopuita jätetään kaupunkimetsiin luonnonsuojelun periaatteiden mukaisesti. • Lisätään katuvihreän määrää katusuunnitelmissa • Laaditaan luonnonsuojelun periaatteet niityille, maisemapelloille ja muille avoimille alueille • Puistosuunnitelmien selostuksille ja päätösesityksille valmistellaan monimuotoisuus ja kestävä kehitys - osion ohjeistus • Käynnistetään puotalkkaritoiminta

Luonnon monimuotoisuus heikkenee globaalisti hälyttävällä nopeudella. Monen lajin elin-tila on häviämässä, ja muun muassa ilmastonmuutos muuttaa elinympäristöjä nopeammin kuin koskaan aiemmin. Suurilla kaupungeilla on yhä suurempi merkitys monimuotoisuuden säilyttämisessä ja luontokadon pysäyttämisessä. Kaupungin suojellut luontoalueet voivat toimia eliölajeille turvapaikkoina, joiden olosuhteet säilyvät verrattain vakaina muualla käynnissä olevien nopeiden muutosten aikana. Helsinki on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen ympäristönsuojelutavoitteissaan. Luonnon monimuotoisuutta edistetään muun muassa suojelemalla arvokkaimmat luontoalueet, varmistamalla kaavoituksessa viherpinta-alan säilyminen sekä toteuttamalla uutta kymmenvuotista luonnonsuojeluohjelmaa.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Erot nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuudennäkymissä eri väestöryhmien välillä vähenevät
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Osuus kaupunkiuudistusalueiden päiväkotien ja koulujen huoltopyynnöistä, joihin on vastattu alle 3 vuorokaudessa (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	83,53
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 88
Mittari 2	Väliaikaisten liikuntapaikkojen tai muiden toimenpiteiden rakentaminen tarveperustaisesti kaupunkiuudistusalueille turvattomiksi koetuille tyhjille alueille
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 1
Mittari 3	Turvallisuuskeskusteluista nousevien kehittämissuositusten toteuttamis- tai ohjelmointiaste (%)
Mittari 3 lähtöarvo	0
Mittari 3 tavoitearvo	vähintään 100
Strategian painopiste	Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Huolehditaan nopeasta reagoinnista kaupungin hallinnoimien rakennusten huoltopyyntöihin Rakennetaan väliaikaisia liikuntapaikkoja tai muita vastaavia toimintoja turvattomiksi koetuilla alueille kaupunkiuudistusalueilla

Helsingin kaupunkistrategiassa otetaan vahvasti kantaa epätoivottavaan alueelliseen eriytymiseen eli segregatioon. Kaupunkiympäristön toimiala tavoittelee aktiivista segregatiorajun torjuntaa ja ehkäisyä ja pyrkii mahdollistamaan kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin, omaleimaisuuden sekä elinvoimaisuuden. Eri väestöryhmien välisiin eroihin nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuudennäkymissä pyritään vaikuttamaan tarkoituksenmukaisia toimia alueille kohdentaen. Erojen kaventaminen on erityisen tärkeää sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Väestöryhmien väliset positiiviset kohtaamiset lisääntyvät kaupunkiuudistusalueilla
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Asemakaavoitus asumiseen kaupunkiuudistusalueilla mahdollistaen asuntokannan 2 % kasvun (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 2
Mittari 2	Placemaking -hankkeiden määrä 1–2 kpl per alue (kpl)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 4
Mittari 3	Kaupunkiuudistusalueilla kaupungin omistamien liikeilojen vuokrausaste (%)
Mittari 3 lähtöarvo	62
Mittari 3 tavoitearvo	vähintään 64
Strategian painopiste	Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan toimialalle segregaaion ehkäisyn ja kaupunkiuudistuksen toimenpideohjelma • Kaavoitetaan monipuolista asumista, palveluja ja työpaikkoja kaupunkiuudistusalueille • Tunnistetaan kultakin kaupunkiuudistusalueelta yksi kiinteistökehityksen avainkohde ja laaditaan etenemissuunnitelma avainkohteiden kehittämiseksi • Toteutetaan Malminkartanossa ilmoittautumismenettelyllä tonttihaku eri ikäryhmille suunnitellun ja hallintamuodoiltaan sekoitetun asumis- ja palvelukorttelin kaavoittamiseksi kumppanuuskaavoituksena • Laaditaan kaupungin torien ja aukoiden verkostotarkastelu kaupunkiuudistusalueita painottaen • Edistetään asunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmaa • ARA-asukasvalintojen toteuttaminen ja valvonta sekä datan hyödyntäminen esim. kaupunkiuudistusalueilla ja segregaaion ehkäisyssä • Toteutetaan placemaking-hankkeita kaupunkiuudistusalueilla • Pilotoidaan pop up -vuokraamista kaupunkiuudistusalueilla kaupungin omistamissa liikeiloissa • Edistetään tyhjien tilojen kulttuurikäyttöä kaupunkiuudistusalueilla • Parannetaan kaupunkiuudistusalueiden viihtyisyyttä kunnossapidon keinoin

Kaupungin eri alueiden kehittäminen ja parantaminen sisältää alueiden infrastruktuurin parantamista, uusien asuin ympäristöjen ja palveluiden luomista sekä olemassa olevien tilojen uudistamista. Etenkin kaupunki uudistusalueille kehitetään uusia vetovoimaisia kohtauspaikkoja sekä toteutetaan erityisiä placemaking-hankkeita. Näillä toimenpiteillä pyritään parantamaan alueiden vetovoimaisuutta, edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja integraatiota eri väestöryhmien välillä sekä mahdollistamaan eri väestöryhmien positiivisten kohtaamisten lisääntyminen. Positiiviset kohtaamiset edistävät sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja vähentävät ennakkoluuloja, mikä parantaa kaikkien alueen asukkaiden elämänlaatua.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuus kasvaa ja liikenneturvallisuus paranee
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Kävelyn, pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkutapaosuus 5 vuoden keskiarvona (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	79
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 80
Mittari 2	Henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrä 5 vuoden keskiarvona. Lähtöarvo vuosien 2019–2023 keskiarvo. (%)
Mittari 2 lähtöarvo	290
Mittari 2 tavoitearvo	korkeintaan 284
Strategian painopiste	Älykkäät liikenneratkaisut ovat sujuvan arjen perusta
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan kaksi baanojen yleissuunnitelmaa • Toteutetaan ensimmäistä kertaa kävelybarometri • Toteutetaan kesäkatukokonaisuus Kalliossa • Laaditaan jalankulkijoiden liikennevalo-ohjauksen periaatteet • Toteutetaan kävelyn edistämishjelmaa • Laaditaan kaksi valaistuksen yleissuunnitelmaa kävelyolosuhteiden kannalta merkittävillä alueilla • Priorisoidaan jalankulku ja pyöräily suunnitteluratkaisuissa • Huomioidaan ja varmistetaan sujuvat jalankulku- ja pyöräreitit sekä joukkoliikennereitit tilapäisissä liikennejärjestelyissä ja kaupungin omilla työmailla • Hoidetaan tehostetusti keskeisimmät jalankulku- ja pyöräväylät talvisin • Toteutetaan kestävä liikumisen ympäristökasvatus-toimenpiteitä • Puututaan virheelliseen pysäköintiin ja kehitetään reaaliaikaista pysäköintitiedon jakamista (Pysäköintipoliitikka 2022) • Kehitetään sähköpotkulautojen siirtoprosessia uuden lain mukaisesti • Toteutetaan selvitys Keskustan huoltotunnelin läpikäytöstä

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuuden kasvattaminen sekä liikenneturvallisuuden parantaminen edistävät kestävä kehitystä, terveellisiä elintapoja ja turvallista liikkumista. Liikkumisen vallankumous etenee kaupungissa kohti monipuolisuutta ja kaupunkitilan viisasta jakamista liikkumismuotojen kesken. Liikkumattomuus on paheneva ongelma, jota voidaan lieventää luomalla arkiliikkumiseen, kuten kävelyyn ja pyöräilyyn kannustavaa ympäristöä.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Toimialan tuottavuusohjelman kautta tuottavuus paranee vähintään 0,5 %
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Tuottavuushyöty (euroa)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 3 000 000
Strategian painopiste	Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Tuottavuusohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja uusien tuottavuustoimenpiteiden aktiivinen tunnistaminen

Toimiala on sitoutunut kaupunkistrategian vastuuperiaatteeseen ja toteuttanut tuottavuusohjelmaa jo useamman vuoden onnistuneesti. Työ jatkuu vuonna 2025, jotta voimme sitoutua käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen ja silti huolehtia laadukkaasti vastuullamme olevien palveluiden tuottamisesta.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupunkiympäristön omaisuuden elinkaarta johdetaan ennakoivasti ja relevanttiin tietoon pohjautuen
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	OmaisuuDENhallinnan kypsyystaso (asteikolla 0–100)
Mittarin 1 lähtöarvo	47
Mittarin 1 tavoitearvo	Vähintään 60
Strategian painopiste	Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Myydään kaupungin toiminnassa tarpeettomia rakennuksia kiinteistöstrategian mukaisesti • Toteutetaan kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Sähkötalon myynti • Hyväksytään ja allekirjoitetaan esisopimus Kätilöopiston kiinteistön myymiseksi • Toimialan hallinnassa olevan rakennusomaisuuden tunnusluvut määritellään • Laaditaan omaisuudenhallinnan kypsyysanalyysit. • Kerätään ja pidetään ajan tasalla omaisuustietoja sekä hyödynnetään niitä prosessin eri vaiheissa ja toiminnoissa entistä paremmin • Huolehditaan maaomaisuuden arvon kehittymisestä ja säilymisestä

Omaisuus on väline palveluiden järjestämiseksi. Organisaation toimintaprosessit varmistavat palvelujen tuottamisen sujuvuuden ja siihen tarvittavasta omaisuudesta tehokkaasti huolehtimisen. Kypsyysanalyysi on omaisuudenhallinnan kehittymisen ja muutoksen tarkastelemiseksi luotu työkalu, jossa toimialan asiantuntijoista koostuva arviointiryhmä tarkastelee omaisuudenhallinnan nykytilaa eri näkökulmista, kuten tietojärjestelmien, laadun, riskienhallinnan, johtamisen ja päätöksenteon sekä talouden kannalta.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Henkilöstö voi hyvin ja esihenkilöillä on hyvät johtamisvalmiudet
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Työyhteisössä autetaan toisia ja käyttäydytään arvostavasti kaikkia työkavereita kohtaan (Pulssi -kysely, %)
Mittarin 1 lähtöarvo	90
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 95
Mittari 2	Henkilöstö on innostunut ja motivoitunut työstänsä
Mittari 2 lähtöarvo	78
Mittari 2 tavoitearvo	vähintään 85
Mittari 3	Henkilöstön tyytyväisyys esihenkilön tukeen. Lähtöarvon tilanne (tilanne 4/2024)
Mittari 3 lähtöarvo	89
Mittari 3 tavoitearvo	vähintään 95
Strategian painopiste	Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Panostetaan työnantajakuvan kehittämiseen, työntekijäkokemuksen, hyvinvoinnin ja työyhteisön toimivuuden parantamiseen tähtääviin toimenpiteisiin sekä tasalaatuisen ja hyvään esihenkilötyöhön.

Kaupunkiympäristön toimiala haluaa toimia houkuttelevana työnantajana, joka tarjoaa monenlaisia kiinnostavia urapolkuja ja vakaita palvelussuhteita.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Ajantasaista tietoa hyödynnetään aiempaa sujuvammin päätöksenteossa ja toiminnassa
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Tietojohtamisen kypsyystaso (asteikolla 1–5 arviointipistettä)
Mittarin 1 lähtöarvo	1,7
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 2,5
Strategian painopiste	Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään Kymppin datastrategiaa • Kehitetään ja parannetaan toiminnan tilannekuvia • Toteutetaan Turvaa yhteinen tietomme -toimenpideohjelma tiedonhallinnan, tietoturvan ja tietosuojan kehittämiseksi • Edistetään tietomallipohjaiseen suunnitteluun, rakentamiseen, valvontaan ja kunnossapitoon siirtymistä. • Vahvistetaan luontotiedon hyödyntämistä paikkatietoanalyysien avulla • Päivitetään moottoriajoneuvoliikenteen liikennemääräkarta • Puistojen käyttöä koskevaa tietoa selvitetään tutkimushankkeella • Ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmän valvontakohdetiedot saadaan näkyviin karttasovellukseen, mikä parantaa elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan suunnittelua ja valvonnan kohdentamista

Ajantasaisen tiedon hyödyntäminen sujuvammin päätöksenteossa ja toiminnassa on keskeistä kaupunkiympäristön toimialan toiminnan tehostamiseksi ja parantamiseksi. Tieto- ja viestintäteknologian kehittyminen tarjoaa uusia mahdollisuuksia reaaliaikaisen tiedon keräämiseen, analysointiin ja hyödyntämiseen, mikä johtaa parempaan tehokkuuteen, ennakoitavuuteen ja kykyyn reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin.

Tietojohtamisen analyysissa on arvioitu toimialan tietojohtamisen kypsyystasoa strategian, osaamisen, prosessien, datan hallinnan sekä käytössä olevien teknologioiden näkökulmista. Kullekin viidestä painopisteestä määritettiin kypsyystaso viisiportaisella asteikolla ja kokonaisarvio on näiden tulosten keskiarvo.

Toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Edistämme kaupunkilaisten työkykyä ja työllistymistä kaikissa elämänvaiheissa
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Työllistämisehdon sisältävien hankintojen määrä (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	vähintään 2
Strategian painopiste	Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • Työllistämisehdon käyttäminen toimialan hankinnoissa silloin, kun se sopii hankinnan luonteeseen • Työllistämisehdon noudattamisen valvonta sopimuskauden aikana • Asetetaan työllistämisehto sopiviin kiinteistönhoidon sopimuksiin.

Kaupunkilaisten oppimisen, työkyvyn ja työllistymisen edistäminen kaikissa elämänvaiheissa on keskeinen tavoite, joka edistää yksilöiden hyvinvointia ja yhteiskunnan taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä. Työllistymismahdollisuuksien parantaminen on yksi keskeinen toimenpide. Työllistämisehdolla edistetään heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Heikossa työmarkkina-asemassa ovat esimerkiksi pitkäaikaistyöttömät.

3. Vaikutusten arviointi

Sukupuoli- ja lapsivaikutukset

Vuoden 2025 tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä on kiinnitetty huomiota sukupuoli- ja lapsivaikutusten arviointiin. Arviointia on tehty, mutta systemaattinen toimintamalli ja kirjaamistapa vaativat vielä vahvempaa kehitystyötä ja laajempaa käyttöönottoa. Vuoden 2025 aikana otetaan käyttöön sukupuoli- ja lapsivaikutusten arviointimalli, jota hyödynnetään vuoden 2025 toimenpiteiden toteutuksen arvioimisessa sekä vuoden 2026 tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman laatimisessa.

Taloudelliset vaikutukset

Toimialan talousarvion tavoitteissa keskitytään muun muassa turvaamaan asuntotuotannon pitkän aikavälin toteutumisedellytyksiä. Kaupungissa on lisääntyvän väestönkasvun myötä jatkuvasti tarvetta uusille asunnoille. Asemakaavoituksen tavoite laatia vähintään 400 000 kerrosneliömetriä asuntokaavoja kaupungin maalle vastaa kaupungin tarpeeseen luoda tonttivarastoa kohtuuhintaiseen ARA-asuntotuotantoon. Näin varmistetaan edellytykset 7 000 asunnon rakentamisen aloitukseen AM-ohjelman mukaisesti. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytysten turvaaminen on kaupungin kasvun ja yritysten toimintaedellytysten kannalta keskeistä. Riittävä kaavoitus ja tonttitarjonta mahdollistaa työvoiman tarjonnan jatkuvuuden kaupungissa toimiville yrityksille ja on kaupungin tulonmuodostuksen kannalta keskeistä. Liikennejärjestelmässä panostetaan kestäviin ja tilatehokkaisiin kulkumuotoihin. Liikenteen tehostuessa kaupungin toimivuus asukkaille ja yritystoiminnalle paranee, alueiden saavutettavuus kasvaa ja kaupunkitilan viihtyisyys kohenee.

Kuntalaisvaikutukset

Kohtuuhintainen asuntotuotanto mahdollistaa yhä useammalle kuntalaiselle laadukkaita uusia asumisen vaihtoehtoja. Segregaation ja muun eriytymisen torjunta on kaupungin keskeisimpiä haasteita, joilla on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupunkilaisten elämään. Alueiden turvallisuutta ja vetovoimaa lisätään maankäytön ja rakentamisen keinoin alueita kehittämällä, kunnostamalla sekä liikkumista ja saavutettavuutta edistämällä. Kaupungin tyhjien tilojen asukaskäyttöä lisäämällä tarjotaan tiloja kaupunkilaisten käyttöön ja edistetään alueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaa. Toiminnalliset alueet kaduilla, puistoissa ja liikunta-alueilla sekä koulujen ja päiväkotien pihat tarjoavat lapsille ja nuorille liikkumisen, leikin ja vapaa-ajan viihtyisiä ja turvallisia ympäristöjä.

Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen tekee liikkumisesta helpompaa, turvallisempaa ja tasapuolisempaa kaikille väestöryhmille. Kestävillä kulkumuodoilla on moninaisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia niin liikkumisen ja aktiivisuuden lisääntymisen kuin esimerkiksi hengitysilman ja liikenneturvallisuuden kohentumisen myötä. Lisäksi kestävien kulkumuotojen edistäminen tukee mahdollisuuksien tasa-arvoa liikkumisessa. Kävely ja pyöräily ovat houkuttelevia liikkumismuotoja myös talviseen aikaan. Viheralueiden suojeleminen ja kehittäminen turvaavat asukkaille tärkeitä virkistymisen, liikkumisen ja oleskelun paikkoja.

Ympäristövaikutukset

Kaikessa toiminnassa huomioidaan energiatehokkuus ja uusiutuvan energian käyttö ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi. Suunnittelussa säästetään arvokkaimpia luontoalueita ja luodaan uusia viheralueita. Luonnon monimuotoisuutta turvataan lisäämällä metsäisten alueiden lahopuita, niittyjä ja luonnonsuojelualueita. Kaupunkiluonnon turvaamisella ja kehittämällä on paitsi vaikutuksia kuntalaisten elämään myös olennaisia vaikutuksia niin kaupunkitilojen laatuun, hengitysilmaan, hulevesien hallintaan, luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen kuin hiilinielujen turvaamiseen.

Kaupungin omat rakentamishankkeet ovat energiatehokkaita, ja suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan ympäristöystävällisyyden, vähähiilisyyden ja kiertotalouden edistäminen. Olemassa olevan rakennuskannan vähähiilisyyttä kehitetään jatkuvasti mm. energiatehokkuutta parantamalla, uusiutuvan energian tuotantoa lisäämällä sekä parantamalla rakennusten pitkäikäisyyttä mm. ylläpidon kehittämisen ja korjausten avulla.

Organisaatio-, kaupunkikonserni- ja henkilöstövaikutukset

Työn sujuvoittamiseksi tarkastellaan organisaation toimivuutta ja tehdään sisäisiä muutoksia esimerkiksi resurssien tehokkaammalla kohdentamisella. Työn tuottavuutta parannetaan etsimällä sujuvampia toimintatapoja ja järjestelemällä työt tarkoituksenmukaisesti.

4. Tulobudjetti

3 10 01 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut

31001 KAUPUNKIRAKENNE JA TOIMIALAN YHTEISET PALVELUT	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	408 257	447 070	425 000	425 000	425 000
Menot	72 220	74 397	83 518	83 918	83 918
Toimintakate	336 037	372 673	341 482	341 082	341 082

Palvelukokonaisuuden ja palvelujen toiminnan tarkempi kuvaus:

- Maankäytön yleissuunnittelu vastaa yleiskaavoituksesta, strategisen maapolitiikan suunnittelusta ja teknistaloudellisesta suunnittelusta sekä maankäytön suunnittelun seudullisesta yhteistyöstä.
- Asemakaavoitus vastaa kaupunkisuunnittelusta ja asemakaavojen laatimisesta sekä asemakaavatason maankäytöllistä harkintaa edellyttävistä asioista.
- Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit vastaa maapolitiikan toteuttamiseen ja kaupungin maaomaisuuden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä tontinluovutuksista.
- Liikenne- ja katusuunnittelu vastaa kokonaisuuden suunnittelusta, liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä yleisten alueiden investointien ohjelmoinnista.
- Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu vastaa viheraluejärjestelmä-, alue- ja puisto-suunnittelusta sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä.
- Toimialan yhteiset palvelut vastaa kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja laki-, hankinta-, henkilöstö-, viestintä-, talous- ja suunnittelu- sekä digitalisaatio- ja tietohallintopalveluiden tuottamisesta. Lisäksi talousarviokohtaan kuuluu toimialan johto, ilmastoyksikkö ja strategiayksikkö.

Maankäyttö ja kaupunkira- kenne	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	405 430	447 070	425 000	425 000	425 000
Menot	44 991	46 348	57 745	57 789	57 789
Toimintakate	360 439	400 722	367 255	367 211	367 211
Maka johto					
Tulot					
Menot	3 632	3 750	13 669	13 957	13 957
Toimintakate	-3 632	-3 750	-13 669	-13 957	-13 957
Maankäytön yleissuunnittelu					
Tulot					
Menot	3 835	4 156	4 405	4 363	4 363
Toimintakate	-3 835	-4 156	-4 405	-4 363	-4 363
Asemakaavoitus					
Tulot	414	400	500	500	500
Menot	9 133	9 521	9 797	9 708	9 708
Toimintakate	-8 719	-9 121	-9 297	-9 208	-9 208
Maaomaisuuden kehittämi- nen ja tontit					
Tulot	402 378	443 470	423 000	423 000	423 000
Menot	12 150	11 438	11 793	11 715	11 715
Toimintakate	390 228	432 032	411 207	411 285	411 285
Liikenne- ja katusuunnittelu					
Tulot	2 634	3 200	1 500	1 500	1 500
Menot	8 226	9 040	9 347	9 363	9 363
Toimintakate	-5 592	-5 840	-7 847	-7 863	-7 863
Kaupunkitila- ja maisema- suunnittelu					
Tulot	4				
Menot	8 015	8 443	8 734	8 683	8 683
Toimintakate	-8 011	-8 443	-8 734	-8 683	-8 683

Toimialan yhteiset palvelut	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	38	0	0	0	0
Menot	26 104	28 049	25 773	26 129	26 129
Toimintakate	-26 066	-28 049	-25 773	-26 129	-26 129
Kymp ja Yhpa johto					
Tulot	14				
Menot	3 646	3 845	3 949	3 787	3 787
Toimintakate	-3 632	-3 845	-3 949	-3 787	-3 787
Hallinto- ja lakipalvelut					
Tulot					
Menot	4 136	4 427	4 564	4 644	4 644
Toimintakate	-4 136	-4 427	-4 564	-4 644	-4 644
Henkilöstöpalvelut					
Tulot					
Menot	1 416	1 426	1 647	1 864	1 864
Toimintakate	-1 416	-1 426	-1 647	-1 864	-1 864
Talous- ja suunnittelupalvelut					
Tulot	2				
Menot	2 347	2 564	2 123	1 939	1 939
Toimintakate	-2 345	-2 564	-2 123	-1 939	-1 939
Viestintäpalvelut					
Tulot					
Menot	2 135	2 314	2 586	2 586	2 586
Toimintakate	-2 135	-2 314	-2 586	-2 586	-2 586
Hankintapalvelut					
Tulot					
Menot	1 907	2 148	2 215	2 215	2 215
Toimintakate	-1 907	-2 148	-2 215	-2 215	-2 215
Kehittämis- ja digitalisaatiopalvelut					
Tulot	22				
Menot	9 468	10 091	7 417	7 034	7 034
Toimintakate	-9 446	-10 091	-7 417	-7 034	-7 034

Ilmastoyksikkö					
Tulot					
Menot	1 049	1 234	1 272	1 272	1 272
Toimintakate	-1 049	-1 234	-1 272	-1 272	-1 272
Strategiayksikkö					
Tulot					
Menot				788	788
Toimintakate				-788	-788

Keskeiset muutokset toimintamenoissa, toimintaympäristössä, lainsäädännössä, rakenteissa sekä palveluissa

- Rakentamisen suhdannetilanne heikentää maanmyyntitulojen kertymää. Toisaalta maanvuokratuotot sekä muut maksutuotot nousevat. Menoja kasvattaa 7,2 miljoonalla eurolla kirjaustapojen täsmäntämisestä johtuva määrärahojen siirto investoinneista käyttötalouteen.
- Talousarvioneuvotteluissa TA-kohdalle myönnettiin lisärahoitusta 0,4 miljoonaa euroa seuraaviin tarkoituksiin: Ilmala-MAL-selvitys, selvitetään perusteellisesti millä edellytyksillä voitaisiin mahdollistaa keskustan huoltotunnelin käyttöä myös läpiajoväylänä, hulevesien hallinnan kehittäminen ja merellinen strategia.
- Toimialan yhteisiin palveluihin toimialajohtajan esikuntaan on perustettu 1.11.2024 Strategiayksikkö, joka tuottaa taloustieteellisiä ja data-analyysin asiantuntijapalveluita päätöksenteon tueksi, koordinoi kaupunkiuudistuksen edistämistä ja segregaa-tion vastaista työtä toimialalla sekä vastaan kaupunkistrategian valmistelu ja toimeenpanon koordinoinnista Kymppin strategiaverkoston kanssa.

Kuntien rakennusvalvontatyö muuttuu merkittävästi 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain myötä. Lain vaikutukset voivat olla merkittäviä ja vaikuttaa moniin eri osapuoliin, kuten rakennuttajiin, urakoitsijoihin, suunnittelijoihin, viranomaisiin ja asukkaisiin. Uudella lainsäädännöllä vaikutetaan esimerkiksi rakennusten energiatehokkuuteen, lupakäytäntöjen yksinkertaistamiseen ja nopeuttamiseen ja rakentamisen laatuvaatimusten kiristämiseen. Uuden lain myötä siirrytään tietomalliväylykseen lupakäsittelyyn.

Henkilöstö

	TP 2023	TB 2024	TA 2025	TB 2025
31001 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut	638	660	659	662
Maankäyttö ja kaupunkirakenne	404	410	417	415
Toimialan yhteiset palvelut	234	250	242	247

3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen

31002 TILAT JA RAKENNUT-TAMINEN	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	654 514	620 210	666 000	666 000	666 230
Menot	398 279	354 773	383 488	383 488	383 718
Toimintakate	256 236	265 437	282 512	282 512	282 512

Palvelukokonaisuuden ja palvelujen toiminnan tarkempi kuvaus

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden Tilat-palvelu ja Yleiset alueet -palvelun rakennuttamisyksiköt:

- Tilat -palvelu vastaa kaupungin omistamien rakennusten suunnittelusta, rakennuttamisesta, ylläpidosta sekä tarpeettomista rakennuksista luopumisesta sekä järjestää ja ylläpitää tilat kaupungin eri tarpeisiin, kuten päiväkodeille, kouluille, sosiaali- ja terveystalouksille, liikuntapalveluille. Lisäksi palvelu järjestää vuokralaiset kaupungin omistamiin liiketiloihin sekä huolehtii vuokrasuhteesta.
- Yleiset alueet -palvelun rakennuttamisyksiköt vastaavat katu- ja viheralueiden, siltujen ja liikuntapaikkojen rakennuttamisesta ja alueiden esirakentamisesta.

Rakennukset ja yleiset alueet	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	654 514	620 210	666 000	666 000	666 230
Menot	398 279	354 773	383 488	383 488	383 718
Toimintakate	256 236	265 437	282 512	282 512	282 512
Rakennukset ja yleiset alueet johto					
Tulot	1				
Menot	777	742	758	758	758
Toimintakate	-776	-742	-758	-758	-758
Tilat palvelu					
Tulot	648 843	614 810	662 000	662 000	662 000
Menot	394 372	349 919	378 471	378 471	378 471
Toimintakate	254 472	264 891	283 529	283 529	283 529
Yleiset alueet netto					
Tulot	5 670	5 400	4 000	4 000	4 230
Menot	3 130	4 112	4 259	4 259	4 489
Toimintakate	2 540	1 288	-259	-259	-259

Keskeiset muutokset toimintamenoissa, toimintaympäristössä, lainsäädännössä, rakenteissa sekä palveluissa

Toimintakatteeseen vaikuttaa keskeisesti kaupungin investointien kirjaustapojen muutokset. Rakennuttamisen tulouttamisen käytäntöjen täsmentämisellä tulee olemaan vaikutuksia tuottoihin. Väestönsuojien siirtyminen Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta Tilat-palveluun kasvattaa vuokratuottoja 25 miljoonalla eurolla.

Energiatehokkuusdirektiivi astuu voimaan vuonna 2025. Direktiivi asettaa aiempaa tiukempia energiatehokkuusvaatimuksia uusille ja olemassa oleville rakennuksille. Julkisen sektorin on näytettävä esimerkkiä energiatehokkuustoimenpiteissä, kuten energiatehokkaiden rakennusten ja laitteiden käytössä ja hankinnoissa.

Toimialalla jatketaan vuoden 2023 lopussa linjattua tarpeettomista tiloista luopumista. Pääsääntönä on, että kaupunki luopuu sellaisista omistamistaan ja vuokraamistaan tiloista, joille ei ole olemassa kaupungin omaa käyttöä tai joiden omistamiseen tai vuokraamiseen ei ole olemassa strategista tai muuta perusteltua ja päätettyä tavoitetta.

Henkilöstö

	TP 2023	TB 2024	TA 2025	TB 2025
31002 Tilat ja rakennuttaminen	358	367	363	368
Tilat	318	318	314	314
Rakennuttaminen	40	49	49	54

3 10 03 Asuntotuotanto

31003 ASUNTOTUOTANTO	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	32 146	31 416	26 585	26 585	26 585
Menot	27 406	39 307	37 170	35 670	35 670
Toimintakate	4 740	-7 891	-10 585	-9 085	-9 085

Palvelukokonaisuuden ja palvelujen toiminnan tarkempi kuvaus

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden asuntotuotantopalvelu:

- Asuntotuotanto vastaa kaupungin oman uudisasuntotuotannon sekä kaupunkikonsernin asuntoyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamisesta. Lisäksi asuntotuotanto myy Hitas-omistusasuntoja sekä rakennuttamiaan uudistuotannon asumisoikeusasuntoja.

Keskeiset muutokset toimintamenoissa, toimintaympäristössä, lainsäädännössä, rakenteissa sekä palveluissa

Asuntomarkkinoiden ja asuntojen myynnin hidastuminen, koholle jäänyt korkotaso ja rakennuttamispalkkioiden pieneneminen hankemäärien vähenemisen vuoksi vaikuttavat merkittävästi toimintakatteen laskuun. Etenkin välimuodon hankkeiden tilanteen epäselvyys vaikeuttaa hankkeiden liikkeelle saamista, Helsinki lopettaa Hitas-tuotannon ja hallitus on päättänyt uusien asumisoikeuskohteiden korkotukilainoituksen lopettamisesta. Vuonna 2025 ei näillä näkymin aloiteta uusien Hitas-asuntojen rakentamista, sillä ainoa kohde olisi korttelikonaisuudessa, jonka rakentamisen kustannustaso on erittäin korkea. Korvaavan välimuodon, vuokralla omaksi -mallin, pilotointi käynnistetään, kun yhtiö on perustettu ja pilotille soveltuva tontti valittu.

Merkittävä toimintaympäristön muutos on myös ARAn lakkauttaminen. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 24.6.2024, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn toiminnot siirretään ympäristöministeriön yhteyteen vuonna 2025 ja ARAn toiminta itsenäisenä virastona päättyy. Valtion tukemien asuntojen rakentamisen on ilmoitettu jatkuvan, mutta muutostilanne tulee todennäköisesti aiheuttamaan viivästyksiä hankkeiden rahoituspäätöksiin liittyen.

Erityisasumisen hankkeissa, etenkin uusissa seniorikeskushankkeissa, investointiavustuksen lakkaaminen aiheuttaa merkittäviä haasteita hankkeiden käynnistymiselle. Vuodelle 2025 on kohdennettu valtakunnallisesti ainoastaan 15 miljoonaa euroa pitkäaikaisasunnotomien ja vammaisten asumiseen. Kiristynyt rahoitustilanne tulee edellyttämään seniorikeskusten toteutusmallin tavoitteiden uudelleen arviointia hankkeiden taloudellisuuden varmistamiseksi ja käytön aikaisten kustannusten hallitsemiseksi.

Henkilöstö

	TP 2023	TB 2024	TA 2025	TB 2025
31003 Asuntotuotanto	90	94	94	94

3 10 04 HSL- ja HSY kuntayhtymien maksuosuudet

31004 HSL – ja HSY- KUNTAYHTYMIEN MAKSUOSUUDET	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot					
Menot	234 402	244 790	260 244	271 309	271 309
Toimintakate	-234 402	-244 790	-260 244	-271 309	-271 309

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän maksuosuus (HSL)

HSL-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2025 on 269 miljoonaa euroa. Maksuosuuden kasvu on seurausta merkittävien joukkoliikennehankkeiden valmistumisesta. Joukkoliikennejärjestelmän kustannusten matkustajamääriä ja lipputuloja nopeampi nousu näkyy kuntien rahoitustarpeen kasvuna.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintansa lipputuloilla, jäsenkuntien kuntaosuuksilla, valtionavustuksilla ja muilla tuloilla. Jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Kuntaosuuksilla kaetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän maksuosuus (HSY)

HSY-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2025 on 2,3 miljoonaa euroa.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintakulunsa vesi- huolto- ja jätehuoltotoimintojen maksuilla, kuntaosuuksilla ja muilla tuloilla. Kuntayhtymä perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin

3 10 06 Tuki HKL -liikelaykselle

31006 TUKI LIIKENNELIIKELAITOKSELLE	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot					
Menot	12 609	19 684	16 554	16 554	16 554
Toimintakate	-12 609	-19 684	-16 554	-16 554	-16 554

Kaupunki maksaa liikenneliikelaykselle (HKL) suoraa tukea 16,6 miljoonaa euroa vuonna 2025. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita se ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta. Vuonna 2024 tukea kasvatti muun muassa kertaluonteinen Kampin metroaseman liukuportaiden alaskirjaus.

HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritelty, että kaupungit voivat laskuttaa infran pääomakuluista puolet HSL:ltä ja toinen puoli infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi. Kantametron osalta HKL laskuttaa kaupungilta metroinfraomaisuuden poistoista 50 prosenttia ja infraomaisuuden hankintaan kohdistuvista todellisista korkokuluista 100 prosenttia. Länsimetrosta kaupungin maksettavaksi tulee infrakuluista se osuus, jota HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä.

3 10 07 Infrakorvaus HSL:ltä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle

31007 INFRAKORVAUS HSL:LTÄ JA MAKSU KAUPUNKILIIKENNE OY:LLE	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	27 280	38 695	49 892	49 892	49 892
Menot	37 277	52 740	66 101	66 101	66 101
Toimintakate	-9 997	-14 045	-16 209	-16 209	-16 209

Kaupunki maksaa Kaupunkiliikenne Oy:lle sen tuottamista palveluista palvelukorvausta 66,1 miljoonaa euroa vuonna 2025. Kaupunki kattaa osan menoista HSL:n maksamalla infrakorvauksella. Infrakorvaus on 49,9 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Vuoden 2024 aikana käyttöönotettujen Kalasatamasta Pasilaan raitiotien ja Ruskeasuon varikon rataosuuden täysimääräinen vaikutus näkyy vuonna 2025, ja nostaa talousarviokohdan tuloja ja menoja

HSL:ltä laskutettava infrakorvaus sisältää voimassa olevan infrasopimuksen mukaisesti joukkoliikenneinfraan liittyvät poistot, korot ja käyttökulut. Pääomakustannuksista (poistot ja korot) HSL korvaa 50 prosenttia, ja infran hallinto- ja ylläpitokustannuksista 100 prosenttia. Infrakorvaus sisältää raitieliikenne-, junaliikenne-, bussiliikenne- ja lauttaliikenneinfran. Bussi-infrasta mukana ovat Espoon (Kampin), Malmin, Elielinaukion, Herttoniemen, Itäkeskuksen ja Rautatien bussiterminaalit sekä Paloheinän bussitunneli ja bussien sähkölatausinfra.

Kaupunki maksaa kaupunkiliikenneyhtiölle korvausta sen hallinnoiman infran käyttöoikeudesta sekä infraa koskevista investoinneista, hallinnoinnista ja ylläpidosta sekä muista kaupunkiliikenneyhtiön kaupungille tuottamista palveluista. Palvelukorvauksessa infran pääoma, hallinto- ja ylläpitokustannukset korvataan täysimääräisesti. Määrärahalla varmistetaan erityisesti asemien, asemaseutujen ja joukkoliikenteen solmukohtien turvallisuus. Palvelukorvaus on kattavampi kuin HSL:n maksama infrakorvaus. Palvelukorvaukseen sisältyvät mm. kaupunkipyöräjärjestelmä, liityntäpysäköinti-infra ja Kruunuvuoren lauttaliikenne, jotka eivät sisälly HSL:n infrakorvaukseen. Muusta joukkoliikenteestä poiketen kaupunki järjestää Kruunuvuoren lauttaliikenteen itse.

Tulevina vuosina yhtiölle maksettavan palvelukorvauksen suuruus muuttuu yhtiön tekemien joukkoliikenneinvestointien seurauksena. Toimintasuunnitelman liitteenä on erittely Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n suunnitteilla olevista investoinneista 2025–2034 sekä arvio palvelukorvauksen kehityksestä 2025–2034.

3 10 08 Palvelut ja luvat

31008 PALVELUT JA LUVAT	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	86 940	150 788	145 554	145 554	145 650
Menot	46 823	116 261	109 338	109 338	109 434
Toimintakate	40 117	34 527	36 216	36 216	36 216

Palvelukokonaisuuden ja palvelujen toiminnan tarkempi kuvaus

- Asukas- ja yrityspalvelut vastaa toimialan keskitetystä asiakaspalvelusta ja ohjaa yleisten alueiden käyttöä myöntämällä katutöihin liittyviä lupia, alueiden käyttölupia ja lyhytaikaisia maanvuokrauksia sekä valvoo lupaehtojen noudattamista.
- Kaupunkimittausspalvelut vastaa kiinteistönmuodostuksesta, sitovista tonttijaoista, kiinteistörekisterin pidosta, kaupungin kartastotehtävistä, kaavoitusmittauksista, paikkatietotehtävistä sekä toimintaansa liittyvistä tietopalveluista.
- Rakennusvalvontapalvelut vastaa rakennusvalvonnasta, käsittelee lupahakemukset ja tallentaa rakennussuunnitelmat sekä valvoo rakennustyötä ja rakennettua ympäristöä.
- Ympäristöpalvelut vastaa ympäristön-, luonnon- ja vesien- sekä terveydensuojelusta, tupakkavalvonnasta, elintarvike- ja eläinsuojeluvalvonnasta sekä talousveden valvonnasta ja eläinlääkintähuollosta.
- Pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut vastaa kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta ja ajoneuvojen siirtotoiminnasta sekä yleisten alueiden maksullisen pysäköinnin järjestämisestä.
- Asumisen palvelut vastaa asuntojen järjestämisestä kaupungin omiin tarpeisiin, asunnonvälityksestä ja asumisen viranomaispalveluista.

Palvelut ja luvat	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	86 940	150 788	145 554	145 554	145 650
Menot	46 823	116 261	109 338	109 338	109 434
Toimintakate	40 117	34 527	36 216	36 216	36 216
Palvelut ja luvat johto					
Tulot					
Menot	7 762	10 084	11 445	11 445	11 266
Toimintakate	-7 762	-10 084	-11 445	-11 445	-11 266
Asukas- ja yrityspalvelut					
Tulot	27 765	25 430	29 500	29 500	29 500
Menot	6 861	5 533	5 997	5 997	5 905
Toimintakate	20 904	19 897	23 503	23 503	23 595
Kaupunkimittaushpalvelut					
Tulot	1 733	1 924	2 024	2 024	2 024
Menot	5 412	6 279	6 743	6 743	6 829
Toimintakate	-3 679	-4 355	-4 719	-4 719	-4 805
Pysäköinninvalvonta ja pysäköin- tipalvelu					
Tulot	41 704	48 150	48 900	48 900	48 900
Menot	7 325	8 960	9 157	9 157	9 281
Toimintakate	34 378	39 190	39 743	39 743	39 619
Rakennusvalvontapalvelut					
Tulot	12 200	9 531	9 531	9 531	9 531
Menot	8 120	8 282	8 521	8 521	8 407
Toimintakate	4 080	1 249	1 010	1 010	1 124
Ympäristöpalvelut					
Tulot	3 539	3 323	3 669	3 669	3 765
Menot	11 343	12 833	13 610	13 610	13 727
Toimintakate	-7 804	-9 510	-9 941	-9 941	-9 962
Asumisen palvelut					
Tulot		62 430	51 930	51 930	51 930
Menot		64 291	53 865	53 865	54 019
Toimintakate	0	-1 861	-1 935	-1 935	-2 089

Keskeiset muutokset toimintamenoissa, toimintaympäristössä, lainsäädännössä, rakenteissa sekä palveluissa

Palvelut ja luvat palvelukokonaisuuteen perustettiin vuoden 2024 alusta alkaen asumisen palvelut, joka sisältää tilat-palvelun asuntoyksikön ja asukas- ja yrityspalveluiden asunto-palvelun. Organisaatiomuutoksen johdosta tilinpäätöksen 2023 luvut eivät ole vertailukelpoiset. Rakentamisen suhdanteen epävarmuus ja uusi 1.1.2025 voimaan astuva rakentamislaki vaikuttavat toimintaan. Rakennuslupakäytäntöjä yksinkertaistetaan ja nopeutetaan, samalla rakentamisen laatuvaatimuksia kiristetään. Rakennusvalvonnan rooli muuttuu ja valvontatyön painopiste siirtynee enemmän ennakko- ja jälkivalvontaan. Tietomallipohjaiseen viranomaistoimintaan valmistaudutaan. Lisäksi erityisasumisen subventiomallin purkaminen vaikuttanee asumisen palveluiden talouteen. Myös kohtuuhintaisen asumisen mahdollisuuksien väheneminen muun muassa asumistuen leikkausten ja ARA-asuntojen asukasvalintamuutosten muodossa haastaa toimintaa.

Henkilöstö

	TP 2023	TB 2024	TA 2025	TB 2025
31008 Palvelut ja luvat	537	606	609	612

3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito

31009 YLEISTEN ALUEIDEN KUNNOSSAPITO	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	9 940	10 424	12 894	12 894	12 894
Menot	102 555	102 382	116 886	121 086	121 086
Toimintakate	-92 615	-91 958	-103 992	-108 192	-108 192

Palvelukokonaisuuden ja palvelujen toiminnan tarkempi kuvaus

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden Yleiset alueet -palvelusta omaisuudenhallinta, kaupunkitekniikka ja kunnossapito:

- Palvelu vastaa katu- ja viheralueiden sekä saarien kunnossapidon järjestämisestä, valvonnasta ja korjausten teettämisestä, teknisten järjestelmien suunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta. Palvelu vastaa myös yleisten alueiden omaisuustiedon ja omaisuustietojärjestelmien hallinnasta sekä silta- ja muun taitorakennomaisuuden hallinnasta. Lisäksi palvelu vastaa kaupungin massatalouden ja aluerakentamiskohteisen työmaalogistiikan koordinoinnista sekä toimialan vesiluvista.

Yleiset alueet	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	9 940	10 424	12 894	12 894	12 894
Menot	102 555	102 382	116 886	121 086	121 086
Toimintakate	-92 615	-91 958	-103 992	-108 192	-108 192
Yhteisten alueiden johto					
Tulot					
Menot	1 012	1 321	1 398	1 580	1 580
Toimintakate	-1 012	-1 321	-1 398	-1 580	-1 580
Omaisuudenhallinta					
Tulot	11				
Menot	2 685	3 160	3 267	3 346	3 346
Toimintakate	-2 674	-3 160	-3 267	-3 346	-3 346
Kunnossapito					
Tulot	9 413	10 214	12 684	12 684	12 684
Menot	85 393	85 546	99 475	103 184	103 184
Toimintakate	-75 980	-75 332	-86 791	-90 500	-90 500
Kaupunkitekniikka					
Tulot	516	210	210	210	210
Menot	13 465	12 355	12 746	12 976	12 976
Toimintakate	-12 949	-12 145	-12 536	-12 766	-12 766

Keskeiset muutokset toimintamenoissa, toimintaympäristössä, lainsäädännössä, rakenteissa sekä palveluissa

Kiinteistönomistajien vastuulla olevien kunnossapitotehtävien laskutusperusteita tarkennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaiseksi. Syksyllä 2024 käynnistyy kaksi kilpailutettua urakkaa ja samalla kilpailutettuna hankitun kunnossapidon määrä laajenee. Vaikutukset näkyvät pääosin vuonna 2025.

Lumen merikaadon lopettaminen vaatii kunnossapidolta uusia toimintatapoja, lumenhallinnan kehittämistä ja uusia lumen vastaanottoaikoja. Lumenvastaanoton kehittämiseen on kohdennettu investointirahaa suunnitellusti.

Talouden sopeuttamisen toimenpiteet

Alla on listaus sopeuttamistoimenpiteistä, joihin ryhdytään poikkeuksellisen lumisen talven edellyttämien muiden toimenpiteiden käyttöönoton seurauksena.

euroa	Sopeuttamistoimet, jotka käynnistyvät talven poikkeusolojen aiheuttaman budjetin ylityksen vuoksi
2 450 000	Staran määräsidonnaisia korjaustuotteita sekä kunnossapidon puhtaanapidon erillistehtäviä jätetään tekemättä runsaslumisena talvena. Tämä huomioidaan Staran sopimuskirjauksena. Tämä tulee lisäämään korjausvelkaa.
30 000	City WC:t - ei rakenneta uusia
250 000	Ulkovalaistuksen keskikesän käyttöajan lyhentäminen, ledien energiasäästöhimennykset, keskuspuiston yöpimennys (on osa energiasäästöohjelmaa)
18 000	Töölönlahden merivesipumppaamon sammuttaminen kylmän veden ajaksi (on osa energiasäästöohjelmaa)
80 000	Suljetaan porraslämmitykset portaista, joille löytyy vaihtoehtoinen reitti. Sähkölämmitettävissä rampeissa siirrytään normaaliin talvikunnossapitoon (tapahtuu jo nyt osana energiasäästöohjelmaa)
2 828 000	Yhteensä

Henkilöstö

	TP 2023	TB 2024	TA 2025	TB 2025
31009 Yleisten alueiden kunnossapito	73	75	75	81

Tuottavuuden kehittäminen toimialalla

Kaupunkiympäristön toimialalla käynnistyi tuottavuusohjelma 2023 vuoden alussa. Tuottavuusohjelman puitteissa vuosina 2023–2024 ovat kaikki palvelut käyneet läpi toimintansa ja tunnistaneet tuottavuustoimenpiteitä. Toimenpiteille on tehty määrittely ja aikataulutus sekä laskettu tuottavuuspotentiaali. Tuottavuustoimenpiteitä käynnistetään ja seurataan säännöllisesti palvelukokonaisuuksissa ja palveluissa toimintavuoden aikana. Yhteensä tunnistettujen toimenpiteiden potentiaalia arvioidaan vuodelle 2025 olevan seuraavasti:

1,6 miljoonaa euroa kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut

- Suunnittelun ja rakennuttamisen läpinäkyvyys, aikataulujen synkronointi ja kalenterirytmien varmistaminen
- Toimialan yhteiset palvelut mm. ostolaskujen automatisointi, robotisaation lisääminen, järjestelmien elinkaarenhallinnan parantaminen

6,2 miljoonaa euroa tilat ja rakennuttaminen

- Sujuva-hanke (suunnittelukustannusten vähentäminen)
- Palvelustrategiset linjaukset tilarakentamisessa

4,1 miljoonaa euroa palvelut ja luvat

- Pysäköinninvalvonnan tehostamistoimenpiteet
- Kaupunkimittauksen prosessien kehittäminen
- Alueiden käytön ja valvonnan vuokratulojen kasvattaminen löytämällä uusia myyntipaikkoja ja varmistamalla markkinaehtoinen hinta

3,2 miljoonaa euroa yleisten alueiden toimenpiteet

- yleisten alueiden hankintojen ja sopimusten tuottavuuden parantaminen

Lisäksi tuottavuuden osalta on valmistelussa mm. seuraavia toimenpiteitä:

Hankintojen tehostaminen

- Hankintaprosessin ja toimintamallien yhdenmukaistaminen ja jalkauttaminen jakautuen useammalle talousarviokohdalle käyttötaloudessa ja investoinneissa

Tarpeettomista tiloista luopuminen

- Vähentää korjausvelkaa sekä rakennusten ylläpitokustannuksia
- Myytävistä rakennuksista muodostuvat myyntivoitot

Henkilöstö

Toimialalla on tunnistettu henkilöstösuunnittelussa toimintaympäristön ja henkilöstörakenteen muutokset, jossa eläköityminen aiheuttaa kokeneimpien osaajien poistuman ja henkilöstörakenteen näkökulmasta kriittisen tarpeen korvata avautuvat tehtävät. Toimialan veto-voimaa työnantajana uudistetaan muun muassa kehittämällä rekrytointikäytäntöjä ja markkinointia sekä panostamalla oppilaitosyhteistyöhön ja luomalla toimialalle oman harjoitteleluohjelma.

Toimiala jatkaa henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä toimeenpanemalla kaupunkiyhteistä työhyvinvointiohjelmaa ja toimialatasoista työhyvinvointisuunnitelmaa. Henkilöstön kuormitustekijöitä seurataan systemaattisesti ja tarjotaan tukea ja työkaluja työnhallinnan lisäämiseksi ja työnkuormituksen ehkäisemiseksi sekä erilaisten työkyky- ja muutostilanteiden ratkaisemiseen.

Esihenkilötyön ja johtamisen kehittämisessä keskitytään tavoite- ja suoritusperusteisen johtamisen valmiuksien parantamiseen. Johtamistyön valmiuksia ja esihenkilöiden sitoutumista yhteisiin johtamisen tavoitteisiin parannetaan tarjoamalla uusille esihenkilöille yhteinen perehdytys. Lisäksi tarjotaan tukea esihenkilötyön kuormituksen hallintaan, työssä jaksamiseen ja johtamistyön kehitykseen yhteistyössä työterveyshuollon ja kaupunginkanslian kanssa. Esihenkilötyön sujuvuuden ja tekemisen edellytysten parantamiseksi jatketaan henkilöstöhallinnon prosessien sujuvoittamista muun muassa digitalisaation keinoin.

Talousarviovuoden tavoitteisiin, palvelutuotantoon sekä muuhun toimintaan liittyvät merkittävät riskit

STRATEGISET RISKIT
Taloudellinen toimintaympäristö
Kaavoitus- ja asuntotuotantotavoitteeseen liittyvät markkinatilanteesta aiheutuvat riskit ovat edelleen merkittäviä. Kaupunki onnistuu turvaamaan kasvun edellytyksiä, mutta ei voi suoraan vaikuttaa heikkoon markkinatilanteeseen eikä asuntorakentamisen aloitukseen. Suunnittelussa varaudutaan turvaamaan hyvät edellytykset rakentamisen ripeälle palautumiselle markkinatilanteen parantuessa.
Turvallisuusympäristön muutos
Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut merkittäväällä tavalla Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan seurauksena ja muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Tämä nostaa toimialaan sekä Helsingin kaupunkiympäristöön kohdistuvien turvallisuusriskien todennäköisyyttä. Toimiala suojaa omaa henkilöstöään sekä asiakkaitaan, ympäristöä, tietoaan, materiaaliaan ja mainettaan kaupunkikonsernin turvallisuusjohtamisen sekä organisaatioturvallisuuden periaatteiden mukaisesti. Hallintatoimenpiteinä ovat mm. kaupungin infrastruktuurin sekä paikkatietojen jakamisen periaatteiden tarkentaminen eri toiminnoissa sekä organisaation riskienhallinta- ja turvallisuustoimintojen tehostaminen keskittämällä toimintoja yhteen.
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
Ilmastonmuutoksen myötä sään ääri-ilmiöt lisääntyvät ja rankkasateiden aiheuttamat tulvat, helteet, myrskyvahingot, kuivuus ja talviolosuhteiden muutokset aiheuttavat vaurioita ihmisille, luonnolle, rakennuksille ja infralle. Sään ääri-ilmiöihin varaudutaan mm. rankkasateisiin varautumisen suunnitelmalla, talvihoidon varautumissuunnitelmalla ja yleiset alueet -palvelun valmiussuunnittelun avulla. Lisäksi Helsingin tulvaryhmä on tunnistanut merivesitulviin varautumisen toimenpiteitä, joita edistetään ensi vuoden aikana.
TALOUDELLISET RISKIT
Sopimukseen ja hankkeisiin liittyvät riskit
Aikataulu- ja kustannusriskit ovat edelleen koholla kaikissa rakentamishankkeissa. Rakentamiskustannusten korkea taso pääkaupunkiseudulla nostaa toimitilojen rakentamisen kustannuksia, toisaalta vallitseva markkinatilanne on kasvattanut kilpailua, mikä näkyy jonkin verran kustannuksissa. Vallitsevan markkinatilanteen takia rakentamishankkeisiin liittyy kasvanut urakoitsijoiden konkurssiriski, joka onkin joiltain osin myös toteutunut.
Urakoitsijoiden mielenkiinto asuntotuotannon uudis- ja peruskorjaushankkeita kohtaan on jatkunut. Saatujen urakkatarjousten määrä on edelleen korkea ja saatujen tarjousten hinnat ovat erittäin kilpailtuja normaalikohteissa. Sen sijaan puurakennuskohteiden urakkakilpailutuksissa on haasteita, tarjousmäärät ovat pieniä ja hinnat pysytelleet korkealla. Kovan kilpailun käänköpuolena on kasvanut konkurssiriski ja myös harmaan talouden torjuntaan tulee kiinnittää erityisen paljon huomiota kireässä kilpailutilanteessa.
Korkomenot
Korkotaso hidastaa kaupungin omistamien tarpeettomien tilojen myyntiä. Myymättömien asuntojen ja kiinteistöjen kulut jäävät kaupungin vastuulle siihen asti, kunnes ne myydään.
OPERATIIVISET RISKIT

Tietoturva
Kyberturvallisuuden, tietoturvan ja tietosuojan merkitys jatkaa kasvua voimakkaasti. Uudet teknologiat tuovat ennakoimattomia uhkia ja haavoittuvuuksia, joihin varautuminen vaatii monipuolista varautumista teknisin sekä hallinnollisin keinoin. Geopoliittiset jännitteet ja tekoälyn väärinkäyttö tulevat lisäämään kyberturvallisuuden ja informaatiovaikuttamiseen riskejä. Hallintatoimina ovat kriittisten järjestelmien tietoturvan koventaminen, toimittajahallinnan kehittäminen, häiriötilanteisiin varautuminen ja jatkuvuuden varmistaminen. Lisätään tietoturvakoulutusta ja -ohjeistuksia. Jatketaan kyberpuolustuksen jatkuva kehittämistä kaupunginkanslian ja DigiHelsinki Oy:n kanssa.
Projektien hallinta
Käynnissä on laajoja kaupunkiyhteisiä kehittämisprojekteja (mm. HR-kokonaisjärjestelmä uudistus ja talouden järjestelmien uudistus sekä suunnitteilla asianhallinnan uudistamisprojekti). Laajat kaupunkiyhteiset kehittämisprojektit vaativat vahvaa resursointia, jota samaan aikaan tarvitaan myös toimialan omiin kehittämisprojekteihin sekä perustoitannon jatkuvuuden varmistamiseen.
Monimutkainen tietosuojan ja hankintoihin liittyvä säädösympäristö aiheuttaa haasteita ja viivästymisiä ICT-hankkeissa. Uusien hankintojen viivästykset ja käytössä olevat vanhentuvat tietojärjestelmät aiheuttavat riskin, joka toteutuessaan voi vaarantaa lakisääteisten tehtävien suorittamisen.
Henkilöstö
Henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät riskit ovat edelleen ajankohtaisia ja ne korostuvat erityisesti avainhenkilöiden sekä vaikeasti rekrytoitavien tehtävien osalta. Myös työssä jaksaminen, kuormituksen kasvaminen ja työajan riittävyys tehtävien hoitamiseen ovat seurattavia riskejä henkilöstön osalta. Henkilöstöön liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan toimintasuunnitelman Henkilöstö -luvun mukaisin keinoin.

Investoinnit

800 Tietokoneohjelmistot

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	6 006	6 500	6 500	6 000	6 000

8 00 03 Kaupunkiympäristön toimiala

Talousarviossa vuodelle 2025 myönnettiin tietokoneohjelmistoihin määrärahaa 6,0 miljoonaa euroa. Toimialan investoinnit tähtäävät vuodelle 2030 asetettuun digitalisaation tavoitelaan: hyödynnämme digitalisaatiota fiksusti niin, että meillä on käytössämme yhdessä sovitut ja sujuvat toimintatavat sekä työkalut, jotka mahdollistavat mielekkään työskentelyn. Toimimme ja kehitämme Helsinkiä asiakaslähtöisesti, tietoon pohjautuen sekä resursseja viisaasti käyttäen.

Digitalisaation toteutusta johdetaan kolmen painopistealueen kautta: asiointipalvelut ja asiakkuuksien hallinta, kaupunkiympäristön elinkaaren hallinta sekä tietojohdamisen jatkuva kehittäminen. Toimialan tietoteknisten ratkaisujen elinkaarenhallinnan kehittäminen, vastuullinen taloudenpito ja järjestelmien jatkuvuudenhallinta ovat erityisinä huomionkohteina tulevana vuosina. Kaupunkiympäristön toimialalla on poikkeuksellisen paljon käytössä olevia sisällöllisesti erilaisia tietojärjestelmiä sekä käynnissä olevia kehittämisprojekteja.

Määrärahalla varmistetaan jo käynnistyneiden järjestelmäkehitysten edistäminen, aloitetaan toimialan toiminnan kannalta välttämättömien teknisesti ja tietoturvaltaan vanhentuneiden tietojärjestelmien korvaaminen tai kehittäminen sekä parannetaan käytössä olevien järjestelmien tietoturvallisuutta ja jatkuvuudenhallintaa. Laajimpia kehittämisen kokonaisuuksia ovat lainsäädännön vaatimuksista tulevat muutokset sekä toiminnan muutoksista 26 aiheutuvat uudet tarpeet.

801 Kiinteä omaisuus

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	1 153	4 250	2 500	2 500	2 500
Menot	45 762	59 400	47 000	47 000	47 000
Netto	-44 609	-55 150	-44 500	-44 500	-44 500

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2025 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 50 miljoonalla eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 2,5 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät 47,5 miljoonan euron myyntivoitot kirjataan tuloiksi talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut. Myyntiarvion toteutumiseen liittyy suhdanetilanteen takia poikkeuksellista epävarmuutta.

Rakentamisen heikon suhdannetilanteen takia uusien asuntojen rakentamisen aloitusten määrä on noin puolittunut edellisten vuosien tasosta ja sääntelemättömän vapaarahoitettujen asuntotuotannon uusien aloitusten määrä on erittäin pieni. Tilanne alkanee elpyä vuoden 2025 aikana. Myyntitulon saavuttaminen edellyttää lisäksi, että tonttien luovuttamisen vaatimien katujen, esirakentamisen ja rakennuskelpoiseksi saattamisen rahoitus- ja toteutusresurssit on ajoissa varmistettu.

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 hyväksynyt tontinluovutuslinjaukset, jossa tontit luovutetaan ensisijaisesti vuokraamalla, ja myymällä vain erityisistä syistä. Ennen linjauspäätöstä tehdyissä sopimuksissa ja varauksissa noudatetaan kuitenkin jo tehtyjä sopimuksia (vuokrausosto-optioin) sekä päätöksiä luovutusmuodosta. Linjausten yhteydessä arvioitiin, että tehtyjen sopimusten ja varausten toteutuminen lähivuosien osalta mahdollistaisi keskimäärin 100 miljoonaa euron vuosittaiset maanmyyntitulot vuosille 2019–2023. Tontinluovutuslinjausten päivitys tuodaan päätöksentekoon vuoden 2025 aikana.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohtaan Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset on osoitettu vuodelle 2025 yhteensä 30,0 miljoonaa euroa. Määräraha pitää sisällään aiemmin talousarviokohtaan Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit (8 01 03 02) sisältyneen määrärahatarpeen. Vuodelle 2025 kohdistuu muun muassa Malmin uuteen sairaalaan liittyviä kiinteistöhankintoja, Meri-Rastilan täydennysrakentamisen mahdollistamista ja maankäyttösopimuksia, joihin liittyy maankäyttökorvausten maksamista maana ja tavanomaista enemmän kaavojen toteuttamiseen liittyvää maanhankintaa.

Esitetty määräraha ei sisällä maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien maanhankintojen (kiireellisten) eikä maankäyttösopimusten tavanomaisia, kaavojen toteuttamiseen liittyvää operatiivista maanhankintaa. Vuokratonttien täydennysrakentamiseen liittyvien vuokraoikeuksien ostojen ennakoidaan pääosin toteutuvan taloyhtiöiden kumppaneiden ostoina, jolloin kaupunki ei joudun investoimaan niihin. Mikäli rakentamisen taantuma jatkuu pitkään, on kaupungin mielekästä ostaa niitä tonttitarjonnan lisäämiseksi. Määrää ja ajoitusta on tällä hetkellä mahdotonta arvioida ja näiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia tarvittaessa.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 17,0 miljoonaa euroa.

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrärahaa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrärahalla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa

pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista.

Vuonna 2025 määrärahalla toteutetaan vuodelta 2024 jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin on sitouduttu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistetään uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät tiedossa olevat kohteet ovat Karhukallion esirakentaminen, Puistolän peruskoulun purkuhanke, Pihlajamäen maakaasujohdon siirto sekä Huopalahdenportin puron siirto.

802 Rakennukset

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	289 210	391 040	350 400	350 400	350 400

Talonrakennusinvestointeihin on vuodelle 2025 osoitettu yhteensä 350,4 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 171,65 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 178,75 miljoonaa euroa.

Rakentamisohjelman toteutuminen edellyttää ripeän tarveselvitysten, hankesuunnitelmien ja toteutussuunnitelmien laadintaa. Rakentamisohjelman toteuttamisen haasteena on resurssien riittävyys ja riskinä hankkeiden viivästyminen. Alhaiset tarjoushinnat voivat aiheuttaa taloudellisia vaikeuksia urakoitsijoille ja/tai aliurakoitsijoille. Valitukset (kaava, rakennuslupa, urakoitsijavalinta), päätöksenteon viive ja muut tapahtumat (esim. tulipalot tai ilki-
valtatilanteet) voivat hankaloittaa hankkeiden etenemistä.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Vuoden 2025 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat ja käynnistyvät vuokra- ja osakehankkeet ovat Vallilan ala-aste, Stadin ammattiopiston Roihupellon kampus ja Laakson yhteissairaala ja Keskustan perhe-, terveys- ja hyvinvointikeskus.

Merkittävimmät suunnitteluvaiheessa olevat vuokra- ja osakehankkeet ovat Haagan ja Malmin perhe-, terveys - ja hyvinvointikeskukset, Pohjois-Pasilan koulu ja päiväkotit, Hermanninrannan peruskoulu, Malminkartanon keskuskoulu, päiväkotit ja kirjasto, Englantilaisen koulun sekä Rudolf Steiner koulun uudet tilat ja Ystävydenpuiston yhteisväestön-
suoja. Näiden tilojen rakentamista suunnitellaan rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta.

8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, kylkn käytettäväksi

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2025 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat ja käynnistyvät uudisrakennushankkeet ovat Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennus, Melkinlaiturin koulun ja päiväkodin uudisrakennus, Pasilan peruskoulu ja päiväkotia, Suutarilan uusi monitoimitalo, Vartiokylän ala-aste ja päiväkotia Vartiokylä, lasten päiväkodit Elka, Pelimanni ja Tiuku, Topelius ja Päiväpirtti, Tuuli, Heteniitynkentän tekojääradan huoltotilan korvaava uudisrakennus, sekä Malmin hautausmaan vainajatilat, Malmin lastenkoti ja perhearviointi, ja Myllypuron terveyst- ja hyvinvointikeskuksen laajennus.

Merkittävimmät suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet Puistolan peruskoulu, päiväkotia ja liikuntatilat, Merilahden peruskoulun korvaava uudisrakennus ja Malmin uusi peruskoulu, Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkotia ja liikuntatilat sekä Monitoimitalo Bunkkeri.

8 02 02 Korjaushankkeet, kylkin käytettäväksi

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyyden ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2025 korjausrakentamisen investointitaso on noin 176 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2024 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat korjaushankkeet ovat Drumsö lögstadieskolanin, Gymnaset Lärkanin ja Hoplaxskolanin, Kontulan ala-asteen koulun ja Päiväkotia Kontulan, Pihlajiston ala-asteen, Maunulan ala-asteen, Oulunkylän jäähallin ja huoltorakennuksen sekä Yrjönkadun uimahallin perusparannus.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia korjaushankkeita mm. Laajasalon peruskoulun Koulutanhuan, Pitäjänmäen peruskoulun, kirjaston ja nuorisotalon, Porolahden peruskoulun ja Roihuvuoren kirjaston, Resson peruskoulun, Yhtenäiskoulun laajennus Nordiska Skolanin käyttöön, Töölön kisahallin, Itäkeskuksen ja Pirkkolan uimahallien, Kaupungintalon perusparannus sekä Itäkeskuksen monitoimitalon Stoa:n perusparannus ja laajennus.

Kestävän kehityksen investointeihin on varattu 2,5 miljoonaa euroa sisältäen aurinkosähkön energiatehokkuusinvestoinnit.

Kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2025 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 2,2 miljoonaa euroa. Määräraha käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet.

803 Kadut ja liikenneväylät

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	91 940	98 000	123 800	123 800	123 800

*8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit, kaupunkiympäristö-
lautakunnan käytettäväksi*

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 121,7 miljoonaa euroa.

8 03 01 01 Uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 25,9 miljoonaa euroa.

Uudisrakentamisen hankkeilla vastataan kaupunkistrategian Toimiva ja kaunis Helsinki sekä Helsinki on houkutteleva osajille ja yrityksille -painopistealueiden tavoitteisiin.

Suurpiirien katuinvestoinnit kohdistuvat täydennysrakentamisalueille kuten Marian kampusalue Kampissa, Orapihlajatie ja Paatsamantien alue Haagassa, Huopalahdenportti Pikku Huopalahden pohjoisosassa, Hakaniemen alue, Puotilan metroaseman alue sekä Raide-Jokerin reitin varren täydennysrakentamisalueet. Suutarilan Tapulikaupungintien ja Merkuriuksentien välisten sorakatuojen rakentaminen kaduiksi aloitetaan. Myllypurossa alkaa Karhukallion alueen rakentaminen ja Olavinlinnantien suunnittelua edistetään. Uudisrakentamisen rahoituksella kehitetään myös Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen sekä Laakson sairaalan liittyviä katualueita. Katujen viimeistelyitä toteutetaan eri alueilla talohankkeiden aikataulun mukaan.

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 76,3 miljoonaa euroa.

Leanportin perusparantaminen Länsi-Pasilassa alkaa. Merkittävimpiä suunnittelukohteita ovat Karamziniranta, Mannerheiminaukio, Junailijanaukio, Palkkatilantori sekä Suutarilantien perusparantaminen ja Soininkujan muutokset. Katujen peruskorjauksen rahoituksella kehitetään myös Senaatintorin ja Kasarmitorin toimintaedellytyksiä parantamalla torialueiden sähkön, veden ja viemäroinnin saatavuutta. Lisäksi edistetään katualueiden viherryttämistä.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen uusinta on osa katujen peruskorjausta. Ulkovalaistuksen peruskorjaus keskittyy olemassa olevan valaistusverkon saneeraukseen toimenpideohjelman mukaisesti siten, että EU:n RoHS-direktiivin (Vaaralliset aineet sähkö- ja elektroniikkalaitteissa) vaatimukset saavutetaan. Sen myötä purkauslamput poistuvat

markkinoilta 24.2.2027. Ledivalaisimien vaihtohankkeessa saavutetaan erittäin merkittävää energiatehokkuuden parantumista, joka edistää kaupungin strategian mukaista kunnianhimoista ilmastovastuuta. Ulkovalaistusverkon uusimisen ja uudistamisen yhteydessä rakennetaan myös uusia tapahtumasähköpisteitä. Liikennevalojen peruskorjauksen osalta tavoitteena on sujuvoittaa liikennettä mm. uusimalla liikennevalokojeita ja sitä palvelevaa vanhaa kuparista tietoliikenneverkkoa valokuiduksi.

Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, melusteet) peruskorjausten määrärahaan sisältyvät perusparantamisten lisäksi myös uusittavien siltojen investointikustannukset. Vuonna 2025 uusittavia taitorakenteita ovat Jätkäsaaren kannaksen silta ja Tarvonsalmensilta. Kulosaaren sillassa on havaittu painumasta johtuvia vaurioita, joiden on arvioitu edellyttävän sillan uusimista. Sillan rakennesuunnittelu jatkuu vuoden 2026 alkuun.

Siltojen kunnan sekä elinkaari- ja ympäristöviisaan korjausajankohdan näkökulmasta kii-reellisiä siltojen perusparantamiskohteita on yhteensä noin 100 kpl. Vuonna 2025 toteutettavia kohteita ovat Itäväylän ylittävä Hopeasalmen silta Kulosaaren sillan itäpuolella, Susisaaren silta Suomenlinnassa, Klaneettipolun ylikulkukäytävä sekä Lahdentien ylikulkusillan ja Rajakylän risteyssillan urakkakokonaisuus.

Uudelleenpäällystys rahoitetaan jatkossa käyttötalouden määrärahoilla.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla varaudutaan parantamaan joukkoliikennejärjestelmää ja sen luotettavuutta muun muassa HSL:n Helsingille tekemän esityksen mukaisesti. Suunnitelmakaudella varaudutaan bussiliikenteen linjastomuutosten ja sähköbussiliikenteen edellyttämien pysäkkijärjestelyjen tekemiseen ja muuhun joukkoliikenteen luotettavuuden parantamiseen poistamalla rakennetussa katuverkossa olevia rakenteellisia häiriötekijöitä. Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahoilla edistetään strategianmukaisen joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen tavoitetta.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Määrära-hassa varaudutaan myös älyliikenteen järjestelmien sekä opasteiden kehittämiseen. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatketaan. Uuden tieliikennelain mukaisia liikennemerkkimuutoksia tehdään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Liikennejärjestelyiden rahoituksessa on varauduttu Kaivokadun alueen kehittämiseen sekä Länsisataman pikaraitiotien mahdollisten liittyvien katu-hankkeiden suunnitteluun.

Pyöräilyn ja jalankulun väyliin osoitettu määräraha käytetään pyöräliikenteen tavoiteverkon toteuttamiseen sekä baanaverkon laajentamiseen eri puolilla kaupunkia. Vuoden 2025 merkittävimpiä investointeja ovat 2023 käynnistynyt Mannerheimintie välillä Postikatu–Reijolankatu, Aleksis Kiven katu välillä Sturenkatu–Mäkelänkatu, vuonna 2025 alkava Mäkelänkadun perusparantaminen välillä Hämeentie–Kumpulantie sekä Tarvonsalmensillan uusiminen. Itäbaanan rakentaminen välillä Tupasaarentie–Hiihtäjänkuja–Hiihtäjäntie ja suunnittelu välillä Herttoniemi Itäkeskus jatkuu. Pohjoisbaanan suunnittelua edistetään Käpylän ja Malmin välillä. Kantakaupungin pyöräverkon rakentamisen vaiheistuksessa huomioi-daan myös rakentamisen aikaiset vaikutukset muuhun liikenteeseen. Jalankulun ja pyöräilyn väylien hankkeilla edistetään kävely- ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen strategista tavoitetta.

Jalankulun olosuhteita pyritään parantamaan eri talousarviokohdille sijoituvissa hankkeissa. Jalankulun olosuhteisiin parannusta tuovat vuonna 2025 erityisesti Mannerheimintien perusparantaminen, Tarvonsalmensillan uusiminen, Malminkartanon pohjoisen asemanseudun parantaminen sekä Länsi-Pakilan liikennejärjestelyt, jossa parannetaan päiväkodin ja koulun ympäristön jalankulkuturvallisuutta sekä mahdollistetaan turvallinen kävely-yhteys koulun ja päiväkodin välillä. Muita jalankulun olosuhteita parantavia hankkeita ovat Sammalpolun perusparantaminen uuden päiväkotihankkeen yhteydessä, Tapaninvainiontien–Karhusuontien risteysalue sekä idän rantareitti välillä Reginankuja-Väylänsuu sekä Laajasalon rantareitti. Hankkeiden kokonaisuudella pyritään kaupungin strategian mukaisesti parantamaan kävelyn olosuhteita ja kasvattamaan kävelyn kulkumuoto-osuutta. Myös useat pyöräilyyn liittyvät hankkeet parantavat kävelyolosuhteita osoittamalla pyörille selkeän katuosuuden ja samalla vapauttaen tilaa jalankululle.

Hulevesien hallintaa toteutetaan osana Helsingin kaupungin hulevesiohjelmaa. Hulevesien aiheuttamia haittoja pyritään ehkäisemään ja poistamaan useammassa paikallisissa kohdissa samalla toteuttaen hulevesien suunnitelmallista kokonaishallintaa. Hulevesien hallinnan hankkeita ja toimenpiteitä toteutetaan myös Muut investoinnit alle sijoittuvalla ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta, kuten Länsi-Pakilan aluesaneeraus yhteistyössä HSY:n kanssa. Hulevesien hallinnan toimenpiteillä varaudutaan ja sopeudutaan strategian mukaisesti ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Muihin investointeihin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 19,5 miljoonaa euroa.

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täytetään vastaanottoaikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishjelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottoaikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahalta järjestetään lumenvastaanotto toiminnan kapasiteetti vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toimivuuden turvaamiseksi talviaikana, varmistetaan tarvittava määrä lumen vastaanottoaikkoja sekä innovoidaan lumen lähivastaanottojärjestelyjä. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa. Merkittävimmät hankkeet vuonna 2025 ovat Metsäläntien ja Herttoniemen lumenvastaanottoaikkojen toteutussuunnittelu, Maununnevan sulamisvesien suodatuksen ja puhdistuksen suunnittelu ja toteutus, Kivikonlaidan lumenvastaanottoaikkan toteutuksen suunnittelu, Ruukinlahden puiston sulatus- ja puhdistuskohteen toteutus sekä Viikin lumen sulatus- ja puhdistuslaitoksen suunnittelu ja toteutus.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta toteutetaan Mustapuron ja Pyörökivenpuiston tulvasuojelua, kaakkoisen Helsingin tulvavallien korottamisia ja itäisen rantareitin rakennuskorjauksia. Kuninkaankartanonsaaren perusparantaminen jatkuu, Kirkonkylän kosken padon purku ja Jakomäen hiekkakuoppien saneeraus aloitetaan. Lisäksi määrärahalta käynnistetään vuodelle 2026 jatkuva Töölönlahden tulvasuojeluhanke, jolla estetään tulvan pääsy Finlandialalolle ja muihin Töölönlahden alueen kiinteistöihin. Muiden investointien

hankkeet vastaavat laaja-alaisesti sekä toimivan ja kauniin kaupungin sekä kunnianhimoisen ilmastovastuun strategiaan tavoitteisiin.

8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Kaupungin kustannusosuutta Väyläviraston yhteishankkeissa koskeva määrärahaehdotus sisältää valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön kehittämistä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan. Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa edistävät kaupungin toimivuutta, asuntotuotantoa ja kaupungin liikennejärjestelmää strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Lahdenväylän ylittävän Ilmasillan toteutus on osa Malmin eritasoliittymän toteutusta. Ilmasilta luo yhteyden Kivikon ja Malmin välille ja palvelee sekä entisen lentokenttäalueen kehittämistä uudeksi asuinalueeksi että alueiden yritystoimintaa. Ilmasilta ja Ilmasillantie toimivat tulevaisuudessa tärkeänä joukkoliikennereittinä ja pyöräilyn baanareitistön osana. Tiesuunnitelma on valmistunut ja sen hallinnollinen käsittely on käynnistynyt vuoden 2024 aikana. Rakennussuunnittelu käynnistyy hankepäättöksen jälkeen. Hankkeen toteutuksen käynnistymiseen on varauduttu taloussuunnitelmakauden vuodesta 2027 lähtien. Hankkeen toteutuminen edellyttää valtion rahoitusosuuden varmistumista.

Länsiväylän Koivusaaren eritasoliittymän tiesuunnitelma valmistuu vuonna 2024. Rakennussuunnittelu käynnistyy hankepäättöksen jälkeen. Koivusaaren eritasoliittymän rakentaminen pyritään käynnistämään taloussuunnitelmakaudella.

Kuninkaantammen eritasoliittymä Hämeenlinnanväylällä on tärkeä asuinalueen saavutettavuudelle sekä myös uusille kortteleille Malminkartanossa, Vaskipellossa, Myyrmäessä ja Kaivokselassa. Lisäksi hanke lisää liikennejärjestelmän toimintavarmuutta. Tiesuunnitelmaluonnos on laadittu Hämeenlinnanväylällä välille Kannelmäki-Kaivoksela. Vuonna 2025 varaudutaan asemakaavamuutoksen edellyttämiin suunnitelmamuutoksiin. Hankkeen toteutus on ajoitettu taloussuunnitelmakauden jälkeiseen aikaan.

Turunväylän ja Huopalahdentien liittymän rahoitus on siirretty talousarviokohdalle 8 08 02 Projektialueiden kadut, Läntinen bulevardikaupunki.

804 Puistot ja liikunta-alueet

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	40 618	37 100	45 400	45 400	45 400

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Puistoihin ja liikunta-alueisiin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 45,4 miljoonaa euroa.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 27,4 miljoonaa euroa.

Uusien puistojen ja puistojen peruskorjauksen määrärahalla toteutetaan viher- ja virkistyspalveluiden perusparantaminen ja täydentäminen sekä leikkipuistojen ja -paikkojen turvallisuuspuutteiden korjaaminen. Virkistysalueiden käyttöasteen nousu kasvattaa tarvetta virkistysverkoston ja opastuksen parantamiseen.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saadaan pidettyä riittävänä ja tasapuolisena. Merkittävimpiä hankkeita ovat muun muassa Haaganpuronlehdon rakentaminen Huopalahdessa, Ruukinlahdenpuiston länsiosan rakentaminen Lautasaassa, Toukolan rantapuisto, Maatullinpuiston alue Tapulikaupungissa sekä Raide-Jokerin reitin varren täydennysrakentamisalueen puistot. Merkittävimpiä suunnittelukohteita ovat Maexmontaninpuisto Oulunkylässä, Asentajanpuisto Herttoniemessä, Mosaiikkipuisto Vuosaassa ja teemaleikkipaikka Kirjanpuisto Kruununhaassa ja teemaleikkipuisto Rusettipuisto Myllypurossa.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit kohdistuvat uusien luonnonsuojelualueiden toteuttamiseen sekä nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja katselulavojen toteuttamiseen. Luonnonsuojelualueille ja myös luontoarvojen turvaamiseen kohdistetuilla investoinneilla vastataan kaupungin strategian mukaiseen monimuotoisen luonnon suojelun ja vaalimisen tavoitteeseen.

Merkittävimmät perusparantamishankkeet ovat Kaisaniemenpuiston ja Sibeliuksen puiston vaiheittainen perusparantaminen, Strömbergin puiston ja Puropuistikon perusparantaminen, Tove Janssonin puiston perusparantaminen ja leikkipaikan muuttaminen teemaleikkipaikaksi, Katri Valan puisto, Maunulan uurnalehto, Riskupuisto, leikkipuistot Viiri ja Sanna sekä Ilveskorven leikkipaikan ja puiston perusparantaminen. Tokoinrannan ja Pengerpuiston perusparantamisen suunnittelu alkaa.

Merkittävimpiä suunnitteluhankkeina ovat Töölönlahdenpuisto, Hesperianpuisto ja Hakasalmenpuisto sekä Eugen Schaumanin puiston ja leikkipaikan perusparantaminen. Töölönlahdenpuiston suunnitellaan teemaleikkiverkoston mukainen puistoon sijoittuva tähtikohde.

Luontoarvojen turvaamiseen liittyvillä investoinneilla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuus luonto- sekä puisto- ja virkistysalueiden käytön ja kulutuspaineen ollessa huomattavassa kasvussa. Samalla pyritään ehkäisemään vieraslajien leviämistä sekä varmistamaan liito-oravien yhteyksien oikea-aikainen, maankäyttöä tukeva toteutus. Vuoden 2025 luontoarvojen turvaamiseen liittyviä investointeja ovat muun muassa pääosin Ida Ahlbergin puistoon sijoittuvan liito-oravayhteyden toteuttaminen sekä kulkijoita opastavat ja ohjaavat toimenpiteet. Luontoarvojen turvaamiseen liittyvät investoinnit kohdistuvat useammalle talousarviokohdalle.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 18,0 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät vuoden 2025 ulkoilualueinvestoinnit kohdistuvat liikuntapaikkojen ja kenttien peruskorjaukseen. Määrärahalla jatketaan muun muassa Mustikkamaan liikuntapuiston, Herttoniemen liikuntapuiston ja Oulunkylän liikuntapuiston tekojäradan perusparantamista. Lisäksi käynnistetään Viikinkentän ja Vuosaaren Heteniityn kentän peruskorjaukset. Määrärahalla jatketaan tekonurmikenttien peruskorjauksia, lähiliikuntapaikkojen ja pienpelikenttien rakentamista sekä varaudutaan merellisen strategian saaristoinvestointeihin. Käpylän liikuntapuiston kokonaisuudistuksen suunnittelua ja toteutusta viedään eteenpäin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Tavoitteena on saada alue nykyistä tehokkaampaan käyttöön liikunnalle ja mahdollistaa alueella myös suurten tapahtumien järjestäminen.

805 Irtaimen omaisuuden perushankinta

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	236	387	482	350	350

8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala

Vuodelle 2025 muun irtaimen investointeihin on osoitettu määrärahaa 0,350 miljoonaa euroa. Aiempina vuosina muun irtaimen määrärahasta maksettuja hankintoja on tarkennettu käyttömenoista maksettavaksi. Määrärahalla hankitaan muun muassa kaupunkiympäristötalon aulaan suunniteltu näyttö, uuden liikenteenhallintakeskuksen AV-ratkaisut, sekä mittaus- ja tiedonkeruulaitteistoja sekä maastomittausyksikön mittauslaitteita.

806 Arvopaperit

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	827	1 000	1 000	1 000	1 000

8 06 01 HITAS-osakkeiden hankkiminen, Kyllä käytettäväksi

Talousarvioehdotuksessa vuosille 2025–2027 esitetään Hitas-osakkeiden ostoihin 1 miljoonan euron perusmäärärahaa kullekin vuodelle.

807 Muu pääomatalous

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Tulot	26 154	8 100	7 100	7 100	7 100

8 07 51 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot ja 8 07 53 Väestönsuojakorvaukset

Vuonna 2025 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän yhteensä 15 miljoonalla eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan arviolta tasearvon mukaiset 7 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät arvioidut myyntivoitot 8 miljoonaa euroa kirjataan talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne ja toimialan yhteiset palvelut.

Taloussuunnitelmavuotena 2026 myyntitulojen arvioidaan olevan 20 miljoonaa euroa, josta myyntivoittojen osuuden arvioidaan olevan 8 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmavuotena 2027 myyntitulojen arvioidaan olevan 10 miljoonaa euroa, josta myyntivoiton osuuden arvioidaan olevan 6 miljoonaa euroa.

Myytävät kohteet ovat lukumääräisesti pääosin pienrakennuksia tai yksittäisiä suurempia kohteita, joissa kaupungin palvelutuotanto on loppunut. Myyntikohteiden valinnan lähtökohdaksi on korjausvelan ja korjaustarpeen pienentäminen.

Väestönsuojakorvauksia arvioidaan perittävän 0,1 miljoonaa euroa.

808 Projektialueiden infrarakentaminen, Khn käytettäväksi

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	90 819	127 500	147 800	144 600	144 600

Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malminkentän, Läntisen bulevardikaupungin, Makasiininrannan sekä uusien projektialueiden esirakentamiseen on kaupunginhallituksen käyttöön osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 144,6 miljoonaa euroa.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisillä päätöksillä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

8 08 01 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen Käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 93,4 miljoonaa euroa.

Länsisataman määrärahalla toteutetaan asuntotuotannon ja julkisen palvelurakentamisen vaatimaa esirakentamista Ahdinaltaan, Saukonlaiturin ja Melkinlaiturin alueilla. Ahdinaltaan alueen esirakentamisella mahdollistetaan alueen toimitilahankkeiden käynnistäminen ja yleisten ranta-alueiden sekä uimarannan jatkorakentaminen. Bunkkerirakennuksen purkutöitä jatketaan. Hernesaassa jatketaan itärannan ruoppaus- ja täyttöurakkaa taloussuunnitelmakaudella, sekä jatketaan kaupungin rakentamisen massojen ja sedimenttien välivarastointia ja käsittelyä.

Kalasataman määräraha mahdollistaa taloussuunnitelmakaudella Hermanninrannan palvelurakentamisen ja asuntotuotannon aloittamisen vuonna 2026 sekä Nihdin alueen asuntorakentamisen jatkumisen. Määrärahalla mahdollistetaan myös Suvilahden tapahtuma-alueen ja tapahtumakorttelin rakentaminen taloussuunnitelmakaudella sekä Hanasaaren esirakentamisen aloittaminen.

Kruunuvuorenrannassa määrärahalla toteutetaan asuntotuotannon vaatimaa esirakentamista Kruunuvuoren, Stansvikinkallion sekä keskus- ja palvelukorttelien alueilla ja jatketaan Koirasaarten esirakentamista.

Pasilan projektialueella jatketaan Eteläisen Postipuiston esirakentamistöitä. Ratapihakortteleissa jatketaan alueellisen imeytysjärjestelmän toteutusta. Savonkadun ympäristössä varaudutaan johtosiirtotöihin.

Malminkentän määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia. Määrärahalla edistetään tilapäisen lumenvastaanottoa, logistiikka-alueen ja kierrätyskentän rakentamista, esirakentamisen koerakenteiden toteutusta sekä jatketaan asemakaava-

alueiden esirakentamisen suunnittelua. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan väliaikaiskäyttöä palvelevia reitti yhteyksiä ja toimintoja. Taloussuunnitelmakaudella varaudutaan käynnistämään Sunnuntaikortteleiden esirakentamisen suunnittelu ja toteutus. Lumenvastaanotto paikan toimenpideluvasta on valitettu hallinto-oikeuteen 14.5.2024, hankkeelle on myönnetty rakentamisen aloitusoikeus ennen luvan lainvoimaistumista.

Läntisen bulevardikaupungin suunnittelu on käynnissä. Läntisen bulevardikaupungin maankäytön toteuttamisen edellyttämiä sähkönsiirtoratkaisuiden toteutussuunnittelua jatketaan ja toteuttaminen käynnistyy vaiheittain. Pitäjänmäen uuden sähköaseman rakentaminen käynnistyy vuonna 2025.

Turunväylän ja Huopalahdentien liittymästä on laadittu aluevaraussuunnitelmatasoisia tarkasteluja vuoden 2020 aikana. Kohteen tiesuunnittelu on käynnistynyt vuonna 2023 ja jatkuu alkuvuoteen 2025. Rakennussuunnitteluun varaudutaan tiesuunnitelman jälkeen suunnitelmakaudella ja toteutukseen vuosina 2026–2028.

Makasiininrannan esirakentaminen aloitetaan vuonna 2025 ja se kestää vuoteen 2027 saakka. Arkkitehtuuri- ja designmuseon sekä Saaret-hankkeen 1. vaiheen rakentaminen alkaa aikaisintaan vuonna 2027.

Kuninkaankolmion alueella ei ole enää merkittäviä esirakentamistarpeita.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen -määrärahalta toteutetaan uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren suunnittelu edistetään, ja ruoppaukset ja täytöt pyritään käynnistämään taloussuunnitelmakaudella.

8 08 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden katuihin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 45,4 miljoonaa euroa.

Länsisataman sisältyvät Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueiden toteuttaminen. Katujen rakentamista jatketaan Telakkarannan, Melkinlaiturin ja Saukonlaiturin alueella, jossa toteutetaan rantarakenteita ja jatketaan Saukonkanavan rakentamista. Satamatunnelin rakentamisen vaikutuksiin varaudutaan.

Kalasadaman määrärahaan sisältyvät Nihdin alueen katujen rakentamisen jatkuminen. Taloussuunnitelmakaudella rakennetaan myös Kaasutehtaankatu Suvilahden tapahtuma-alueen kehittämiseen liittyen, aloitetaan Hermanninrannan katurakentaminen, joka jatkuu koko suunnitelmakauden ajan, sekä rakennetaan katujen pintarakenteet niillä alueilla, joilla asunto- tai toimitilarakentaminen on valmistunut.

Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan, Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyden kadut. Vuonna 2025 rakennetaan Kruunuvuorenrannassa Kruunuvuoren, Stansvikinkallion ja Koirasaarten katuja. Yliskylänlahden asemakaava-alueella suunnitellaan alueen kehittämisen edellyttämiä katu- ja kunnallisteknisiä töitä. Lisäksi Laajasalontien pohjoisosan bulevardisointia edistetään. Herttoniemessä rakennetaan Linnanrakentajantien pohjoisosa sekä Itäväylän ylittävät sillat.

Pasilan projektialueella jatketaan Postipuiston katu- ja kunnallisteknisiä viimeistelyitä ja rakennetaan Veturitien alikulku sekä baanayhteys Niittylänpolulle. Eteläisessä Postipuistossa jatketaan katu- ja kunnallisteknisiä töitä maaperän puhdistustöiden mahdollistamassa laajuudessa. Projektialueella varaudutaan Savonkadun ympäristön katu- ja kunnallisteknisiin töihin tonttien rakentamisaikataulun edellyttämässä tahdissa.

Malminkentän määrärahalta jatketaan Nallenrinteen kaava-alueen katurakentamista ja käynnistetään Lentoasemankortteleiden alueen katurakentaminen. Katurakentamisella edistetään asuntorakentamisen aloitustavoitetta Nallerinteen aloituskortteleissa vuonna 2026 ja Lentoasemankorttelien alueella vuonna 2026. Malminkentän katurakentaminen jatkuu koko kauden ajan. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tapahtumia palvelevia rakenteita.

Läntisen bulevardikaupungin alueen katusuunnittelu on käynnistynyt, mm. Turunväylän tie-suunnitelma, ja jatkuu suunnittelukauden ajan. Katurakentaminen käynnistyy suunnittelukaudella Pitäjänmäen sähköaseman alueella.

Kuninkaankolmion määrärahalta toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Suunnitelmakauden 2025–27 katurakentamisella luodaan edellytykset asuntorakentamisen käynnistämiseksi Kuninkaantammentien ympäristön kaava-alueella sekä Honkasuon alueella. Kuninkaantammen ja Honkasuon katualueiden viimeistely jatkuu asuntotuotannon mahdollistavassa laajuudessa koko suunnitelmakauden ajan.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalta toteutetaan pääosin suunnitteluhankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren suunnittelua edistetään ja katurakentaminen pyritään käynnistämään taloussuunnitelmakaudella.

8 08 03 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 5,8 miljoonaa euroa.

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet-määrärahalta jatketaan Hyväntoivonpuiston sekä Jätkäsaaren liikuntapuiston toteutusta. Hyväntoivonpuiston toteutus jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan. Melkinlaiturin alueella suunnitellaan Neptunuksenpuistoa ja Tulimaanpuistoa.

Kalasadaman puistot -määrärahalta rakennetaan Suvilahden tapahtumakenttä osana Suvilahden tapahtuma-aluetta. Lisäksi aloitetaan Hermannin rantapuiston suunnittelu sekä suunnitellaan valmiiksi Hermanninrannan muut puistot.

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet-määrärahalta rakennetaan Kruunuvuorenrannan puisto- ja viheralueita, Haakoninlahdenpuiston eteläosaa ja Kruunuvuorenrannan esteetöntä uimarantaa suunnitellaan. Stansvikinpolun toteutus alkaa. Lisäksi edistetään alueen viherrakentamista pienin toimenpitein ja uudet asukkaat huomioiden.

Pasilan puistot -määrärahalta rakennetaan Ratapihakortteleissa koulua ympäröivä osa Halkopiipunkallion puistoa. Postipuistossa rakennetaan Veturitien EV-alue muun rakentamisen mahdollistamassa laajuudessa.

Malminkentän puistot -määrärahaalla suunnitellaan ja toteutetaan Nallenrinteen ja Lento-
asemankortteleiden puistoalueita. Sunnuntaikorttelien viheralueiden suunnittelun käynnis-
tämiseen varaudutaan Sunnuntainiitynojan esirakentamissuunnittelun rinnalla. Lisäksi Mal-
minkentän alueelle toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön
viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin asemakaavoitettaville ja rakennettaville alu-
eille.

Kuninkaankolmion puistot -määrärahaalla jatketaan Kuninkaantammen ja Honkasuon-puis-
tojen rakentamista koko suunnitelmakauden ajan. Kuninkaantammen alueella suurimmat
kohteet ovat Helene Schjerfbeckin sekä Vennyn puistojen viimeistely. Honkasuon alueella
rakennetaan taloussuunnitelmakaudella uusia puistoreittejä Niittyperhosenpuistossa ja
Honkasuonpuistossa.

809 Kaupunkiuudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	9 794	15 900	21 500	21 500	21 500

Kaupunkiuudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on osoitettu
vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 21,5 miljoonaa euroa.

Malminkartano-Kannelmäen, Malmin, Mellunkylän ja Meri-Rastilan kaupunkiuudistusalu-
eille kohdistetaan vaikuttavia toimenpiteitä positiivisen kehityksen aikaansaamiseksi mm.
asukkaiden turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi, eriytymisen ehkäisemiseksi sekä alu-
eiden houkuttelevuuden lisäämiseksi. Kaupunkiuudistusalueille kohdennettavat investoin-
nit ovat edellytys alueiden asuntokannan 2 % vuosittaisen lisäykseen.

Kaupunkiuudistusalueiden maankäytön suunnittelu etenee alueellisesti eri aikatauluilla.
Alueiden rakennettu ympäristö on merkittävilta osin myös uudistamisen tarpeessa ja alu-
eilla on myös huomattava raideliikenteeseen tukeutuvaa täydennysrakentamisen potenti-
aali.

Kaupunkiuudistusalueiden investoinneilla tuetaan kaupunkistrategian mukaista asuntotu-
tantotavoitetta, elinvoiman kasvua, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyä sekä tavoitetta,
että kaikkialla kaupungissa on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti
omaleimaisissa kaupunginosissa.

8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki

Vuonna 2025 Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiuudistusalueella toteutetaan Pihka-
tien alueen uusia katuja ja puistoja vaihteittain sekä Malminkartanon aseman pohjoispuolta
perusparannetaan mm. Tuohi- ja Kehruuaukioilta. Alueella jatkuu vuonna 2023 käynnisty-
nyt Pelimannintien alueen katujen rakentaminen ja Kanneltiellä toteutetaan liikenneturvalli-
suuden parantamistoimia. Esirakentamisen rahoituksella toteutetaan julkisten rakennusten
purkuja mm. Pihkapuiston alakoulun ja Päiväkoti Pelimannin purut.

Puisto- ja liikuntapaikkakohteina alueella toteutetaan Pihkatien alueen puistojen vaiheittaista uudisrakentamista sekä käynnistetään Malminkartanon huipun ja Piianpuiston suunnittelu. Leikkipaikka Pakarintuvanpuiston perusparantamisen toteutus käynnistyy ja samalla suunnitteluun nostetaan useampi puistokohde Kaarelan yleisten alueiden suunnitelmasta.

8 09 02 Malmi

Malmin kaupunkiuudistusalueen yleisiä alueita toteutetaan maankäytön muutosten mukaisesti ja eri palveluhankkeiden ja täydennysrakentamisen osoittamassa aikataulussa.

Vuonna 2025 Malmin kaupunkiuudistusalueella perusparannetaan Ala-Malmin puistoa ja Ylä-Malmin toria sekä uudisrakennetaan Pikitehtaankortteleita. Sepänmäen alueen ja Ala-Malmin liikuntapuiston suunnittelu alkaa.

8 09 03 Mellunkylä

Mellunkylän kaupunkiuudistusalueella kehitetään Mellunmäen metroaseman aluetta alueelliseksi keskuksiksi ja merkittäväksi julkisen liikenteen solmukohdaksi. Vuonna 2025 alueella varaudutaan Länsimäentien alueen uudistamiseen ja siitä aiheutuviin johtosiirtokustannuksiin Vantaan ratikka -päätöksen pohjalta. Vantaan ratikan allianssisopimus allekirjoitettiin 23.10.2024 ja kehitysvaihe alkoi. Helsingin osalta kehittämissuunnitelmissa tehdään rakentamissuunnitelmat. Kehitysvaihe kestää 08/2025 asti, jonka jälkeen rakentaminen voi alkaa. Vuoden 2025 aikana tehdään Helsingissä valmisteleviä töitä.

Vuonna 2025 jatketaan Kivikon liikuntapuiston suunnittelua, Ojapuiston liikuntapuiston rakentamista sekä Kelkkapuiston alueen kehittämistä. Lisäksi aloitetaan leikkipuisto Kipinäpuiston perusparantaminen.

8 09 04 Meri-Rastila

Meri-Rastilan kaupunkiuudistusalueella käynnistetään alueen uudistaminen ja täydennysrakentaminen. Vuoden 2025 merkittävimmät hankkeet ovat länsi- ja itäosan katusuunnittelu sekä Haruspuiston uudisrakentaminen. Alueen puistojen suunnittelua jatketaan.

810 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

	TP 2023	TB 2024	Ltk-TAE 2025	TA 2025	TB 2025
Menot	144 217	93 000	46 700	46 700	46 700

Suuriin liikennehankkeisiin on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 46,7 miljoonaa euroa. Määräraha mahdollistaa käynnissä olevat raideliikennehankkeet; Kruunusillat hankekokonaisuuden, Kalasatamasta Pasilaan johtavan raitiotien jälkivastuuajan toimenpiteet, Sörnäistentunnelin jatkosuunnittelun sekä Länsiratikan liittyvät hankkeet.

8 10 01 Kruunusillat

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 38,3 miljoonaa euroa.

8 10 01 01 Perushanke

Kruunusillat -määrärahalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahteen osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027.

8 10 01 02 Liittyvä esirakentaminen

Hakaniemen alueella tehdään tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden Hakaniemen sillan rakentamisen. Tämän lisäksi esirakentamista tehdään Nihdin alueella. Määrärahoilla puhdistetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa alueen pilaantunutta maaperää.

8 10 01 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Hakaniemen alueella jatketaan katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Hakaniemensillan rakentaminen alkaa. Korkeasaarella rakennetaan Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Koirasaarentien länsiosaa sekä Haakoninlahden katuja.

8 10 02 Kalasatamasta Pasilaan raitiotie

Kalasatamasta Pasilaan –hankkeen rakentaminen on valmistunut, ja raitiotie otettu käyttöön vuonna 2024. Hanke on siirtynyt jälkivastuuajalle.

8 10 03 Sörnäistentunneli

Sörnäistentunnelin suunnitteluun on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 3,0 miljoonaa euroa.

Määrärahalla mahdollistetaan Sörnäistentunnelin jatkosuunnittelu. Sörnäisten tunnelin rakentamisen jatkamiseen varaudutaan 10-vuotisen investointiohjelmakauden lopulla vuodesta 2030 alkaen.

8 10 04 Länsiratikat

Länsiratikoiden (aiemmin Länsi-Helsingin raitiotiet) toteutukseen on osoitettu vuodelle 2025 määrärahaa yhteensä 5,0 miljoonaa euroa.

Länsiratikat-hanke sisältää Vihdintien pikaraitiotien sekä läntisen kantakaupungin uusien raitiotieosuuksien ratainfrastruktuurin ja niiden edellyttämän katurakentamisen toteuttamisen sekä läntisen bulevardikaupungin aluerakentamiseen liittyviä investointeja Huopalahdentien, Haagan ympyrän ja Vihdintien alueella. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankkeen toteuttamisen 20.1.2021. Kaupunkiympäristölautakunta hankekokonaisuuden muodostamista ja toteutusta ohjaavan hankesuunnitelman 9.1.2024.

Perushanke sisältää raitiotien ratainfrastruktuurin, radan sähkö- ym. järjestelmät, raitiotien pohjanvahvistukset, johtosiirrot sekä raitiotien edellyttämän katurakentamisen ja kadunvarsi-pysäköinnin järjestelyt kantakaupungissa, Lassilassa ja Kannelmäen alueella.

8 10 04 01 Liittyvä esirakentaminen

Raitiotien toteuttamisedellytyksenä Vihdintien ja Haagan ympyrän alueella on nykyisten voimalinjan ilmajohtojen purkaminen ja korvaavien maakaapeleiden toteuttaminen. Raitiotiehanke yhteydessä toteutetaan Vihdintien, Haagan ympyrän ja Huopalahdentien alueella ilmajohtot korvaavien maakaapeleiden kaapelireitit siltä osin, kun tulevat kaapelireitit sijoittuvat raitiotiehanke yhteydessä rakennettavalle katualueelle. Helsingin kaupunki ja Helen Sähköverkko Oy sopivat sähköverkkoon liittyvien muutosten toteutuksesta erillisellä toteutussopimuksella.

8 10 04 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Talousarviokohta Liittyvät kadut ja liikenneväylät sisältää Läntisen bulevardikaupungin alueella uuden bulevardikadun rakentamisen Huopalahdentien, Vihdintien ja Haagan ympyrän alueella. Uusien katujärjestelyiden toteuttaminen on edellytys raitiotielle.

Toimintasuunnitelman liitteet:

1. Toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti 2025
2. Palvelukustannukset ja suoritteet talousarviokohdittain
3. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n suunnitteilla olevat investoinnit 2025–2034 sekä arvio palvelukorvauksen kehityksestä 2025–2034
4. Yhteenvetotaulukko investoinnit 2025
5. Hankeohjelma rakennukset 2025–2034
6. Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2025–2034
7. Tietokoneohjelmistojen hankinta 2025–2024
8. Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2025–2034
9. Yleisten alueiden ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamisen investointiohjelma 2025